

KUTATÁSI JELENTÉS

A **HARCSASZÁJÚ-BARLANG** (4762-2)

2025. ÉVI KUTATÁSÁRÓL

Készítette: Nagy Gergely és Szabó Gergely,
Barit Barlangkutató Csoport

ÖSSZEFOGLALÁS

Barlang neve: Pál-völgyi-barlangrendszer

Kataszteri száma: 4762-2

A kutatással érintett barlangszakaszok:

Harcsaszájú-barlang, Kis-hideg-lyuk, Bagyura-barlang

A kutatási engedély jogosultja: Nagy Gergely

Kutatási engedély kibocsátója: Pest Megyei Kormányhivatal

Kutatási engedély száma: DINPI/674-1/2023

Kutatási engedély lejárata: 2025. december 31.

Jelentés időszaka: 2025. január 1. – 2025. december 31.

Kutatásvezető: Nagy Gergely

Kutatásvezető-helyettes: Nyerges Attila

A kutatott barlangszakaszok hossza és vertikális kiterjedése a kutatás megkezdésekor (a jelentési időszakra vonatkoztatva):

5100 m / -82m

A kutatás során talált új barlangszakaszok hossza:

16 m

A jelentés lezárásának időpontja: 2026. február 14.

A jelentést összeállította: Nagy Gergely és Szabó Gergely

TEVÉKENYSÉG

2025-ben, a korábbi évekhez képest több energiát tudtunk a barlang kutatására fordítani, aktívabb volt a Barit csoport a Harcsaszájú-barlangi aktivitások terén. Összesen **16 alkalommal** szálltunk le a barlangba. Főként új szakaszok feltárása volt a cél, de szántunk időt barlangvédelmi, dokumentációs és egyéb tevékenységre is.

1. FELTÁRÓ KUTATÁS

A 2025. évi feltáró munkálatoknak látványos eredménye sajnos nem lett; a bontásokkal több helyszínen, összesen 16 méternyi új járatrésszel bővült a barlang (ami a barlang összhosszúságát tekintve „hibahatáron belül” van). A jelentéshez mellékeljük a Harcsaszájú-barlang kibővített, aktuális poligonját.

Az tárgyévben az alábbi helyszíneken bontottunk:

- **Nagy-terem kereszthasadéka az Emelet irányába**

A Nagy-terem a barlang ún. „régirészében”, tehát a már 2006 előtt is ismert szakaszon található, az egykori végpont közelében egy oldalágban. E tágas teremben két ponton is kutattunk, egyrészt keresztirányban, másrészt főirányban „visszafelé”, a kőfejtő felé. A kereszthasadék mentén vízszintes vetületben csupán 4 méternyi távolságra található az Emelet egyik hasadéka, igaz a magassági szintkülönbség kb. 7 méter. Ezért nagy reményekkel kezdtünk a bontásnak, hogy az Emelet nehézkesen és hosszú idő alatt megközelíthető járataihoz egy rövidítést hozzunk létre. Azonban a főként agyaggal kitöltött hasadékokcska visszakanyarodott főirányba, sőt a Nagy-terem felé, így most már a helyzet kevésbé biztató. Ennek ellenére talán érdemes felfelé folytatni a bontást. A bontott rész néhány méterét feltettük a poligonra (a felmérés neve: Nagyterem-bontás).

- **Nagyterem főhasadék a kőfejtő irányába**

A Nagy-termet meghatározó főhasadék délkeleti irányban a terem végén összeszűkül, és nagy kőtömbökből álló omladék tölti ki. E ponton egy továbbjutás több száz méternyi új járat felfedezésével kecsegtet, amelyek a Harcsaszájú-barlang fő hasadékrendszerétől (pl. Pannónia-folyosó) északra feltételezhetőek. Ezért itt már a korábbiakban is végeztünk bontásokat. Ebben az évben kb. két métert haladtunk előre; nagy köveket sikerült kimozgatni. A járat továbbra is szűk és huzatmentes, s a méretes omladékdarabok miatt megfontolt bontási stratégiát igényel. Nagy energiaráfordítással lehetne tovább folytatni ezen a ponton a feltárást, de talán megéri. Előnye, hogy közel van a bejáráshoz.

- **Pál-sarok**

A barlangnak mintegy közepén, a Felbújó-terem és Borz-hasadék alatti zónában dél felé 2010 körüli években többször próbálkoztunk továbbjutással, mert akkor a Pál-völgyi-barlanggal való összeköttetés létrehozása volt. A poligonon egy jellegzetes „spiccel” kirajzolódó összetett, és nem túl tágas járatrendszer ezért az ígéretes „Pál-sarok” nevet kapta. A más helyszínen létrejött összeköttetés miatt a helyszín hátrébb sorolódott a fontossági sorrendben, noha egy esetleges továbbjutás így is nagy lehetőségeket rejtene magában.

Ezért egy könnyen fejthető agyagos lejtő megbontására azóta több alkalommal is szántunk energiát, ahogyan az elmúlt évben is. Egy – még 2024-ben megtalált – kis agyagban kizáródott fülkét leszámítva azonban érdemi eredményt nem hoztak erőfeszítéseink. Sőt azáltal, hogy a főtte lefelé fordul, és a kitöltés csak agyagból áll, kötörmelék nélkül, már nem is tűnik olyan ígéretesnek a hely. Egyelőre felhagytunk ezen a ponton a munkákkal; sok agyagot kellene megmozgatni, viszont csak korlátozott hely áll rendelkezésre a depóniák számára.

- **A Szarkofág mögötti omladék**

A hegyben ismert járatok, és a köztük levő „fehér foltok” elhelyezkedését, illetve a végpontok jellegét figyelembe véve az egyik legígéretesebb helyszín a Szarkofág mögötti omladék, amely a Pál-saroktól térben nem esik távol, a barlang középső szakaszán, annak déli végén található. Ebben a térségben több közeli magas hasadék között egy hatalmas omladékos zóna található. Több ponton jól láthatóan kirajzolódik egy-egy déli, délnyugati irányba haladó hasadék szálban álló, oldott fala, amelyet azonban kitölt a – néhol összecséppkövesedett – omladék. Ettől a helytől délre nem ismerünk járatokat. Az év során az omladékban két helyen is bontottunk, az egyik helyen kb. 2, a másik helyen kb. 8 métert haladtunk. Följebb az összecséppkövesedett kötömbök nehéz bonthatósága, lejjebb az nehezíti munkánkat, hogy járatbiztosítás nélkül veszélyesnek tűnik a hely. E helyen ezért egyelőre felhagytunk a bontásokkal. A lehetséges járatbiztosítási módokat kell megvizsgálni a folytatáshoz. A járatokat ezen a részen újra poligonoztuk és kerestünk több más helyet is az omladékban, ahol előrébb lehetne jutni, de a járatbiztosítás problémája mindenhol felmerül. (A poligonon a felmérés neve: “Szarkofág környéke”).

- **Emelet**

Az Emelet délnyugati szélén van egy bontás, ahol 2019 óta idő hiányában és az omladék veszélyessége miatt nem tudtunk érdemben dolgozni. Itt az omladékot ugyanis fej felett kell bontani, ami kockázatos. Az év utolsó akciója során azonban találtunk egy új, biztató lehetőséget. A hasadék tetején meg lehetne próbálni az omladékkal egymagasságban kibontani egy fülkét és onnan lehetne az omladékot oldalról bontani. Ez már a 2026-os év célkitűzése lehet. Itt a barlang felső járatszintjeinek megismerése motiváló, az omladékot alkotó kötömbök mérte pedig reménykedésre ad okot.

2. BARLANGVÉDELEM

A barlangvédelmi munkák jegyében ebben az évben két helyszínen végeztünk tisztítást az elagyagosodott képződményeken.

Csodavár: a korábbi években már többször is volt itt tisztítás, ennek a gyakorlatát folytattuk, mert ez egy érzékeny, szűk szakasz, ahol akaratlanul is az ember néha a szükségesnél nagyobb felületen ér a képződményekhez. Sajnálattal tapasztaltuk, hogy néhol már vékony cseppkökéreg keletkezett az agyagozódás fölött, ami megnehezíti a lemosást. Egyúttal reményt keltő is, hogy majd egyszer, amikor a barlangászok korszaka már lejár a barlang életében, hamar regenerálódni fog a felület.

Felbújó-terem: A terem alsó végében van egy tavacska, amelybe egy cseppkölefolyáson keresztül érkezik a víz. Ezt az érdekes és esztétikus részt a felfedezés óta elkerítettük, és a közlekedési útvonalakból kizártuk, mégis egy korábbi bontásból, amelyet egy magasabb járatszínten végeztünk, vékony repedéseken keresztül némi törmelék hullott rá. E terület rehabilitációját kezdtük meg azzal, hogy a törmeléket eltávolítottuk és a lemosást is elkezdtük. Sajnos még sok vízre volna szükség ahhoz, hogy az eredetihez hasonló állapot helyreálljon. Itt is van aktív becsepegés, ezért ennek a résznek a megtisztulását érdemes még egy-egy akcióval segíteni.

3. DOKUMENTÁCIÓ, TÉRKÉPEZÉS, FÉNYKÉPEZÉS

A bontások környezetében elkészítettük a barlang poligonjának frissítését, amelyet a kutatási jelentéshez mellékelünk. A térkép rajzolásával sajnos ebben az évben nem haladtunk.

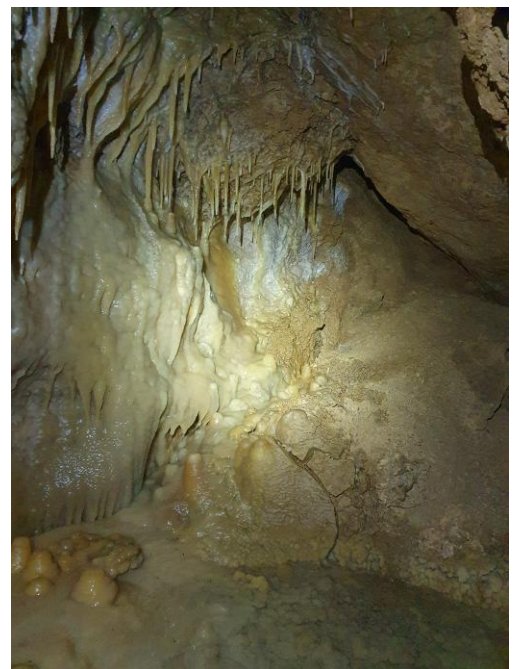
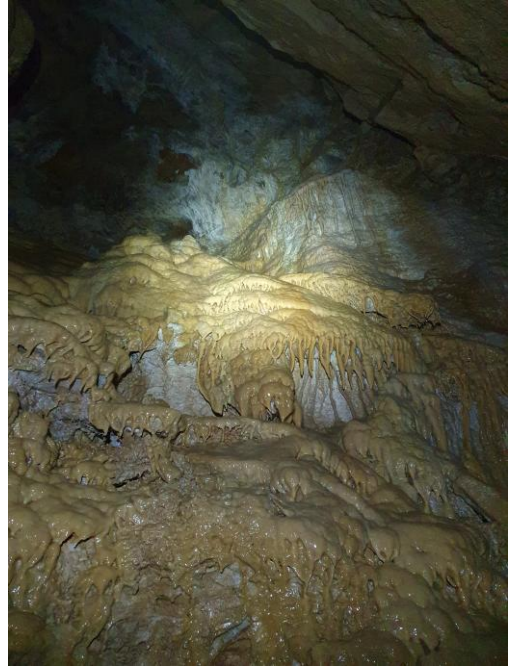
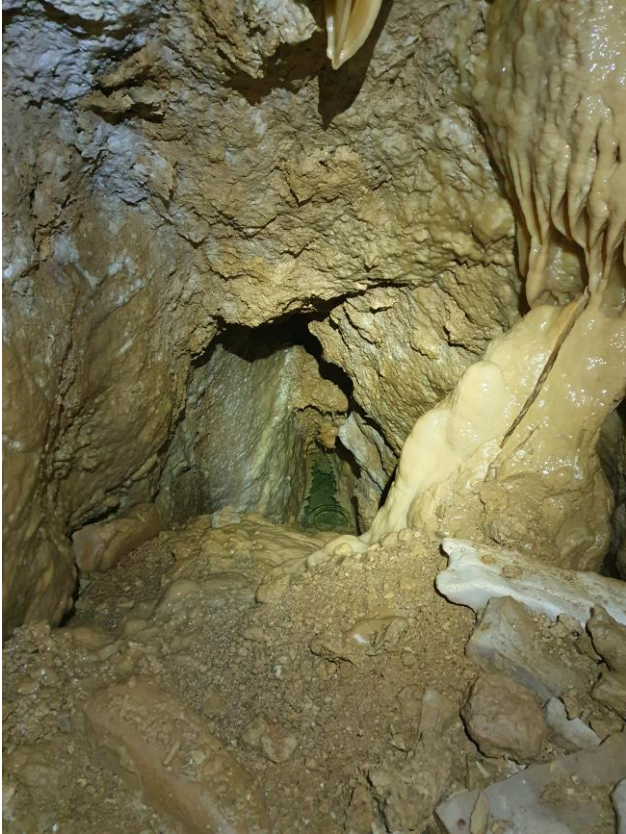
A kutatási alkalmainkon igyekeztük tevékenységünket fényképekkel is dokumentálni, amelyeket a csoport honlapján (barit.cserkesz.hu) 2008 óta vezetett blogon – amely egyben egyfajta publikus kutatási napló is – elérhetővé teszünk. Ezek ugyan nem profi fotók, de mégis valamit mutatnak a barlang karakteréből és a munkálatok jellegéből is. Az alábbiakban itt csak néhány érdekes képződményt mutató fényképet mellékelünk.

Felmerült, hogy a jövőben a barlang egyes részeit érdemes lenne újra fotózni, mert a technika fejlődött, jobb minőségű képeket lehetne készíteni, más-más nézőpontokból talán jobban be tudjuk mutatni a barlang értékeit. A lényegi munkát azonban sajnos még nem kezdtük el, de reméljük, hogy lehetőségünk nyílik majd rá.

Érdekes foszília a V-csúszda oldaláról:

Néhány fotó a Sokoban-teremből.

4. DENEVÉRSZÁMLÁLÁS

A korábbi évekhez hasonlóan ebben az évben is részt vettünk az egész rendszert érintő denevérszámlálási akcióban. Erről készül külön, részletes jelentés, de azért ezen a helyen a Harcsaszájú-barlangra vonatkozó adatokat külön is közöljük.

A számlálás dátuma: 2025.02.02.

Észlelt egyedek:

kis patkós: 262 db

nagy patkós: 11 db (1 db gyűrűzött: 85 HU 8?)

közönséges: 6 db (1 db gyűrűzött: PE ?? nem olvasható)

hegyesorru: 28 db – ebből 17 egy csomóban (1 db gyűrűzött – felirat nem látható)

szürke hosszúfülű: 1 db

Összesen: 308 db

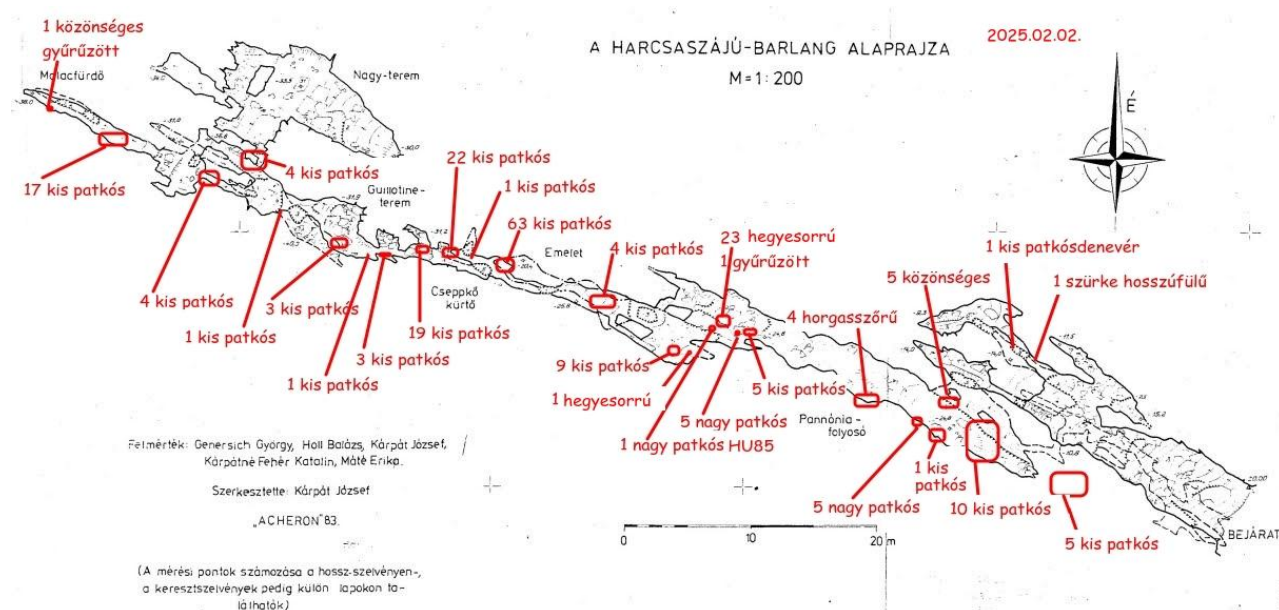
A denevérek száma növekedett 2024-hez képest. Sőt a talált fajokból külön-külön is több volt, mint tavaly. Viszont nem találtunk horgasszörű, vízi és nagyfülű példányokat.

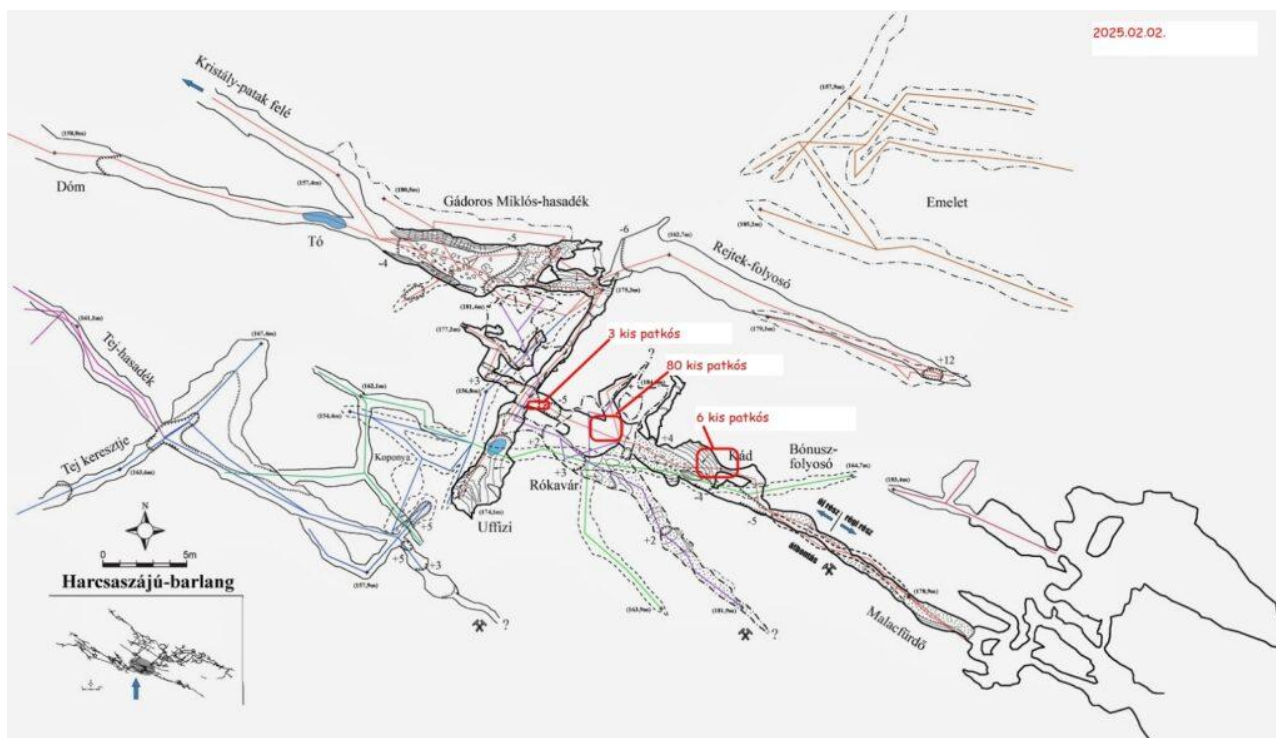
A gyűrűk számát nem tudtuk megfelelően leolvasni. Az egyik nagy patkóson volt még kivehető, de a felirat egy része már le volt rágva. Érdekesség, hogy ezt a gyűrűzött nagy patkós példányt már láttuk 2024. november 22-én is, 1-2 méterre a mostani helytől, de az akkori fotón még kevésbé volt rágott a gyűrű. Vélhetően egy viszonylag frissen gyűrűzött példány lehet, erre utal HU előtag is.

A korábbi gyakorlatnak megfelelően a bejárattól a Gádoros-hasadékig néztük végig a barlangot, így a számok összevethetőek. A két legnagyobb denevér csoport 63 és 80 példány a korábbi évekhez hasonlóan a Cseppköves-kürtő előtt és a Rókvár elágazásában tel.

A korábbi években a Kereszthasadékban, a Gádosros-hasadékban és a Vatikáni-Múzeum felé is láttunk kis patkósokat, de idén az Uffizinél voltak az utolsó példányok.

Mindezt térképen is megjelenítettük:

5. CO₂ MÉRÉS

Egy alkalommal nálunk volt az MKBT-s CO₂ mérő, a Harcsa alsó részein jártunk, de a felszíni CO₂ értékeit mértük a Róka-boulevard és a Triangulum-teremben is. A Szauron-teremben kezdett minimálisan feldúsulni a CO₂ – a benn tartózkodásunkkal összefüggésben –, de ezt korábban is tapasztaltuk itt. A mérés számszerű értékeit nem jegyeztük fel, mert a műszer nem volt kalibrálva, főként nem a felszíni CO₂ tartományra. Így csak arról bizonyosodtunk meg, hogy a barlang ezeken a helyeken jól szellőzik, CO₂ feldúsulás csak egy-egy bontásban, a levegő emberi felhasználásával várható.

6. KUTATÁSI ENGEDÉLY

Az aktuális kutatási engedélyünk 2025.12.31-vel lejárt (kutatási engedély száma: DINPI/674-1/2023). Ha a vagyonkezelő továbbra is megadja nekünk a bizalmat, immár közel két évtizede megkezdett tevékenységünket szívesen folytatnánk a jövő években is, ezért a kutatási jelentéshez új kutatási engedély kérelmet is mellékelünk.

2026.02.14. Budajenő

Nagy Gergely Domonkos, Szabó Gergely

KUTATÁSI JELENTÉS
A **FERENC-HALMI-BARLANG** (4732-46)
2025. ÉVI KUTATÁSÁRÓL

Készítette: Nagy Gergely, Szabó Géza

ÖSSZEFOGLALÁS

Barlang neve:	Ferenc-halmi-barlang
Kataszteri száma:	4732-46
A kutatási engedély jogosultja:	Nagy Gergely
Kutatási engedély kibocsátója:	Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala
Kutatási engedély száma:	DINPI/675-1/2023
Kutatási engedély lejárata:	2025. december 31.
Jelentés időszaka:	2025. január 1. – 2025. december 31.
Kutatásvezető:	Nagy Gergely
Kutatásvezető-helyettes:	Szabó Lénárd
A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatás megkezdésekor (a jelentési időszakra vonatkoztatva):	91 m / -22 m
A kutatás során talált új barlangszakaszok hossza, vertikális kiterjedése:	19 m / -4 m
A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatási jelentési időszak végén:	110 m / -26 m
A jelentés lezárásának időpontja:	2025. december 31.
A jelentést összeállította:	Nagy Gergely, Szabó Géza

A KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG

A 2025. évben tovább folytatódott a barlang feltáró kutatása változatlan lelkesedéssel.

Összességében 76 alkalommal voltunk a barlangban a tavalyi évben, mintegy 220 munkaórát dolgoztunk, melynek eredményeként a felszínre hoztunk 180 egységnyi törmelékét; ahol egy egység kb. 10 liternek becsülhető, azaz kihúztunk a felszínre 1,8 m³ anyagot.

A legtöbb energiát ezúttal is a barlang legmélyebb pontján található végpont bontásába fektettünk, ahol bő 4 méterrel sikerült a szintet süllyeszteni. A bontás jelenleg mintegy 6 méterrel folyik a „Remény helye” nevű termecske alatt. Itt a munka folytatható, a törmelék száraz és laza, a falak továbbra is porhanyósak. A járatot teljes keresztmetszetében kitölti a törmelék.

A barlang délnyugati végén, a magasan fekvő járatszakaszbán, az ÉKME-elosztó fölött két alkalommal is sikerült egy-egy kisméretű fülkébe belyukadni. A jobb oldali inkább gömbfülke jellegű, a bal oldali tagolt, szépen oldott főtével rendelkezik. Nagyjából egy hasadék mentén helyezkednek el. Alján mindkettőnek laza, könnyen bontható omladék található, kisebb-nagyobb kőtömbökkel, száraz poros-agyagos kitöltéssel. Többfelé előre látni a termecskékből, a bontás itt is perspektivikus.

Aktualizáltuk a barlang poligonrajzát, amelyet a kutatási jelentésünkhöz mellékelünk, illetve alaprajzi, oldalnézeti és axonometrikus vetületi képét az alábbiakban közöljük. A poligon teljes hossza 125 méter, azonban ebben van néhány olyan szakasz is, amely valójában a barlang hosszába nem számítandó bele. Például azért, mert nem járható ember számára, ugyanakkor egy karakteres oldalsó hasadék helyzetét mutatja, amelyben akár bontásra is lehetőség nyílna, ezért fontos a pozíciójának a megismerése. Ezek levonása után a barlang eddig megismert járatainak hossza így 110 méternek mondható.

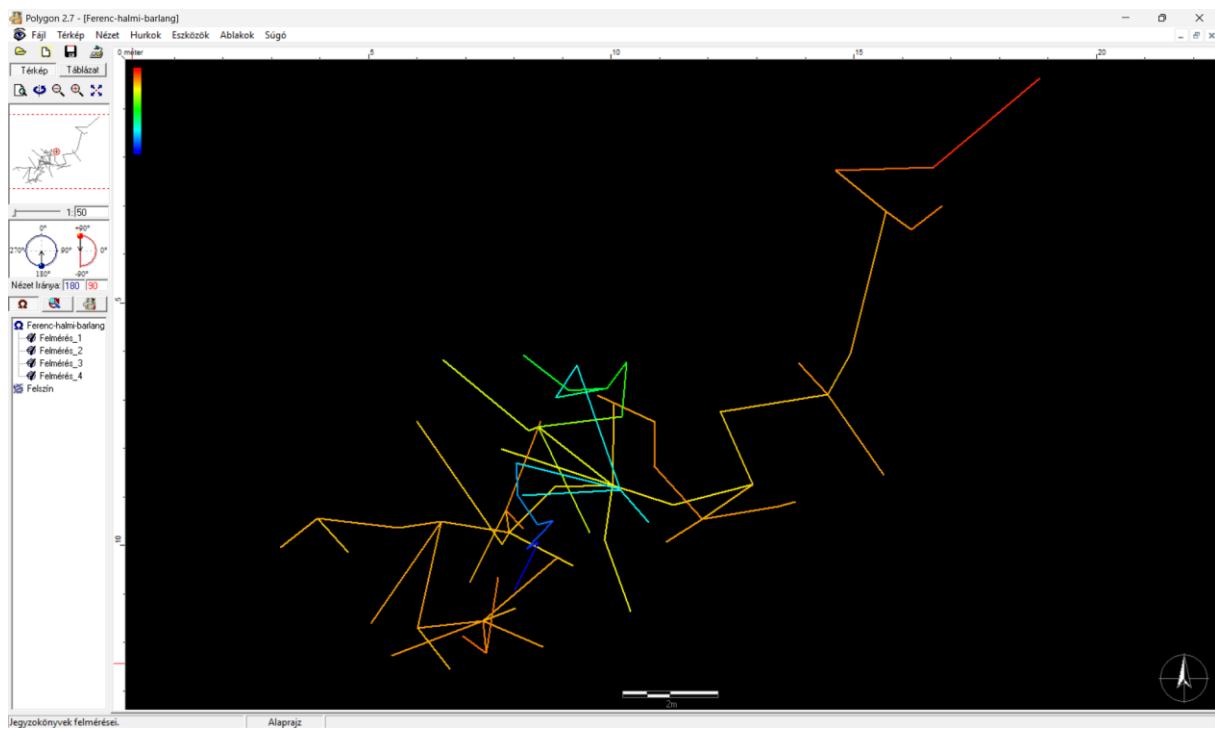
Az aktuális kutatási engedélyünk 2025.12.31-vel lejárt (kutatási engedély száma: DINPI/675-1/2023). Ha a vagyonkezelő továbbra is megadja nekünk a bizalmat, immár közel két évtizede megkezdett tevékenységünket szívesen folytatnánk a jövő években is, ezért a kutatási jelentéshez új kutatási engedély kérelmet is mellékelünk.

Budajenő, 2026.02.14.

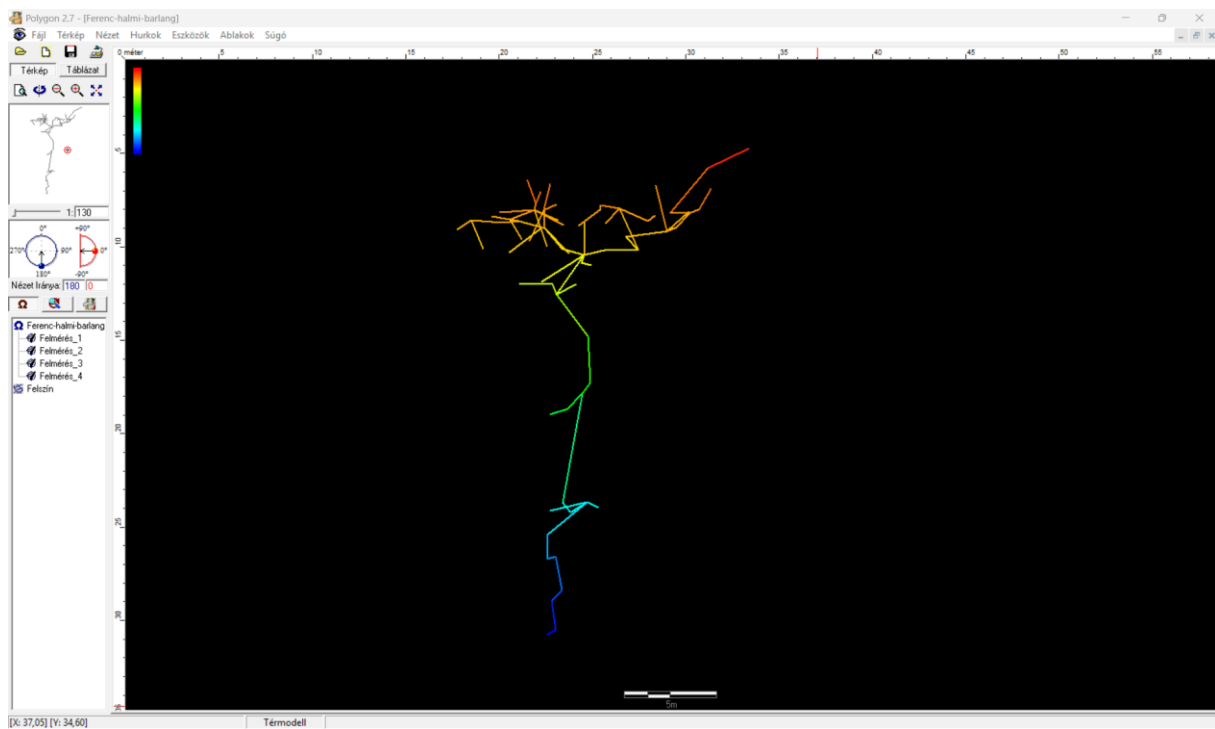

Nagy Gergely
Kutatásvezető

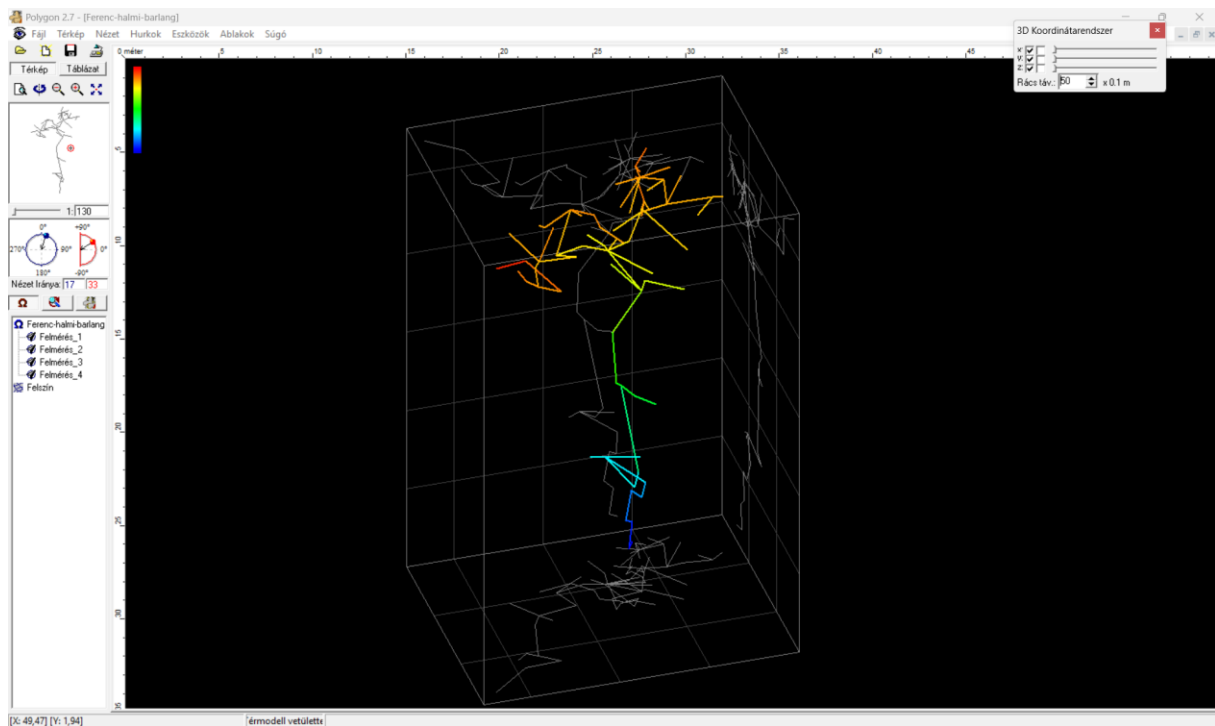
A BARLANG POLIGONJA

alaprajz

oldalnézet

axonometrikus vetület

FOTÓDOKUMENTÁCIÓ – A fényképeket Szabó Géza készítette.

Képek a lefelé haladó járat bontásáról:

Képek a felső szinten feltárt új járatokról:

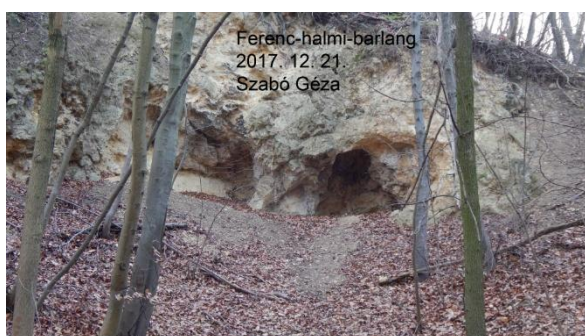

MELLÉKLET – SZABÓ GÉZA LEÍRÁSA A BARLANGRÓL

A Ferenc-halmi-barlang környéke

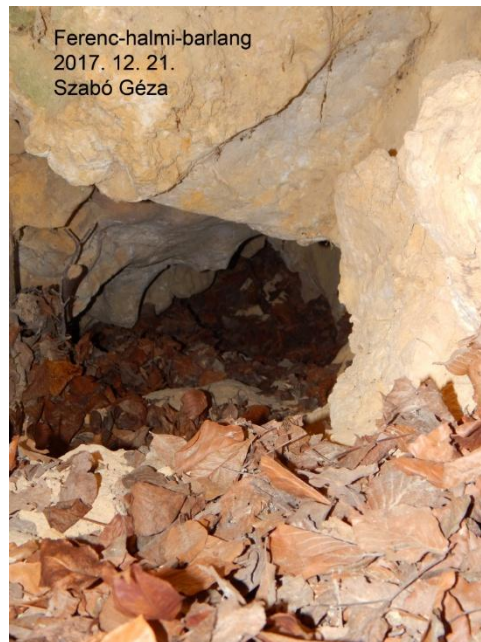
A barlang egy kőfejtőnek kinéző helyen nyílik. A kőfejtő a Kuruclesi út mellett áll. Maga a Kuruclesi út nyomvonala zavaros, ezen a helyen sehol nincs a környékén ház, a különböző térképek szerint valószínűleg többször átnevezték/átvezették. Az biztos, hogy a Budakeszi útról indul, de a további nyomvonala bizonytalan, sőt elágazó. A barlang megközelítésekor a Budakeszi útról befordulok a Dénes utcába, ennek a végén a Hárs-hegy felé indulok a Hárshegyi úton. A kempinget/lakótelepet elhagyva egy elektromos házikónál az út kettéválk, a bal oldali megy tovább mint Hárshegyi út, a jobb oldali pedig egyes adatok szerint a Kuruclesi út vége. Ezen kell menni a kőfejtőig, majd ott fel a barlanghoz.

Az útról fényképeztem a kőfejtőt még 2017-ben (001).

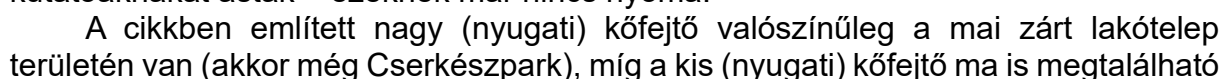
A 2017. december 21-én készült fénykép jobb szélén látható az út (004).

A következő két kép a barlang bejárata (002 és a 003).

A kőfejtőben fiatal (?) fák és semmi kihordott törmelék. Az út túlsó oldalán „gödör”, amit először ároknak gondoltam, majd jobban megnézve felismertem, hogy nem vezet sehová, ekkor gondoltam gödörnek, majd amikor egy nagy esőzés után 2021 tavasz végén ömlött bele a víz, a víz lent eltűnt, ekkor töbörnek, illetve víznyelőnek neveztem

A tanulmányt dr. Vigh Gyula és dr. Húrusitzky Ferenc írták Karszthidrológiai és hegyszerkezeti megfigyelések a Budai-hegységben címmel. A kérdéses területről egy 1:5000 felbontású térképet is készítettek (lásd a 007-es melléklet 13. oldalát. 008. kép). A továbbiakban sokat foglalkozom a térképpel, előtte röviden ismertetem a cikket.

a zöld jelzés mentén (bent bányaművelés nyomai: beépített vasdarabok a bányaműveléshez). Itt bányászhattak a Hűvös-féle villához.

A szövegben néhány szót nem pontosan értettem, ezért az interneten megkerestem és pontosítottam.

Dolomit: Kalcium-magnézium-karbonát;

Márga: üledékes eredetű agyagos, karbonátos kőzet;

Agyag: finomszemcsés összetevőkből álló üledék. Szemcsemérete általában nem haladja meg a 0,02 mm-t. Az agyagásványokon kívül meszes, vagy kovasavas kötőanyagokat, homokot, szerves törmeléket;

Murva: építőanyag; világos árnyalatú üledékes kőzetek (jellemzően dolomit) szögletes-sarkos, nem koptatott törmeléke;

Kőliszt: lisztfinomságúvá összeűzött kőpor. Idézet a szerzőktől: „Az egész területen különböző finomságú *murvára* és egyes fészkekben, vagy a törésvonalak mentén sávokban *finom porrá*, úgynevezett »kőliszt«-té esik szét. A murva a rendkívül nagymértékű összetöredezettség, a kőliszt pedig a sűrű törési hálózaton felszálló hőforrások és gázexhalációk (szénsav?) eredménye.” Érdekes lenne tudni a kőliszt és a kiszáradt hegyitej összefüggéseit;

Kőfejtő: itt a Ferenc-halom nyugati részén két kőfejtőt említ egy kisebbet és egy nagyobbat. A nyugati kis kőfejtőből mészkövet, a nagyból pedig dolomitot fejtenek;

Hűvös-féle nagy dolomitfejtő: az északi lejtőn;

Transzgesszió: a tenger előrenyomulása a szárazföld felé annak süllyedése következtében;

Ciklopszfal: A ciklopfalazás vagy küklópszfalazás az ókor óta ismert falazási technika, amelynek lényege, hogy a rendkívül nagy méretű, valamelyest lenagyolt kőtömböket kötőanyag nélkül illesztik egymáshoz;

Diaklázis: olyan kőzetrepedés, amely mellett nem történt elmozdulás;

Tektonikai breccsa: olyan breccsa, ami kőzetlemezek mozgása, dörzsölődése során keletkezik;

Manréza: lelki gyakorlatos ház.

A térkép (008) a Kuruclesi út északi oldalán levő árok túlsó oldalán jelzi Borfai Hűvös Iván zsidó származású zeneszerző villáját. A villa előtt egy hidat látunk. 2025-ben nem találtam meg csak a híd pilléreit, a villa körülbelüli helyén – megfelelő helyen két csatornaaknát a csatorna nyomvonalának nyomaival, végül pedig az árokban egy hatalmas, körülbelül 0,8 m átmérőjű beton gömböt. Ez szerintem a villának valamilyen díszítése lehetett. A zsidó származás jelentősége: a háború alatt nemcsak a tulajdonost, de a villája nyomát is eltüntették.

A mai állapot nehezen egyeztethető össze az 1932-es térképpel, aminek a hitelessége vitathatatlanak tűnik. Mindezekért megpróbáltam az igazságot kideríteni.

Amit először ároknak, majd víznyelőnek gondoltam, az a majd száz évvel korábbi árok folytatása lehetett, csak valamikor az árkon keresztül vezették az aszfaltozott utat a mai gyermekotthon felé – talán még az építkezést elősegítendő.

Az 1957-ben készült turistatérkép (009) kiírja a Ferenchalmot, de még a Hárshegy utat sem létezik, csak az Budakeszi utat elérő Árnyas út mintegy folytatásaként a – meg nem nevezett – Dénes utca, majd gyalogút el a Ferenc á. elnevezésű hely mellett.

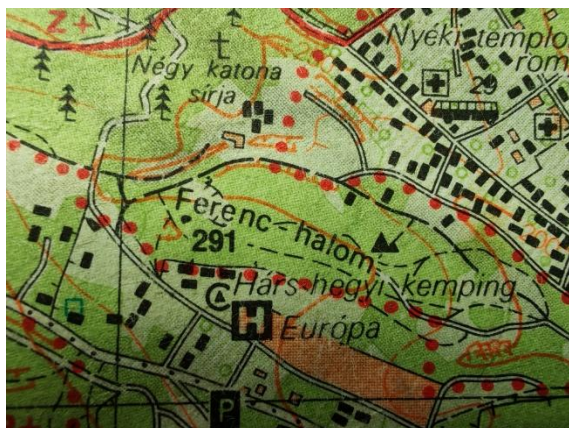

Az ebben az időben készült térképek nevezetesei voltak a – szándékolt – torz voltokról és pontatlanságokról. Mindazonáltal elhiszem, hogy abban az időben nem volt ott aszfaltozott út, és semmiféle épület a környéken. Továbbá nagyon úgy néz ki, hogy az árok végig megvolt, még nem volt meg az aszfaltút, és nem is temették be az árok egy részét. Továbbá házakat sem ábrázol. Hűvös I. villája természetesen nincs megjelenítve.

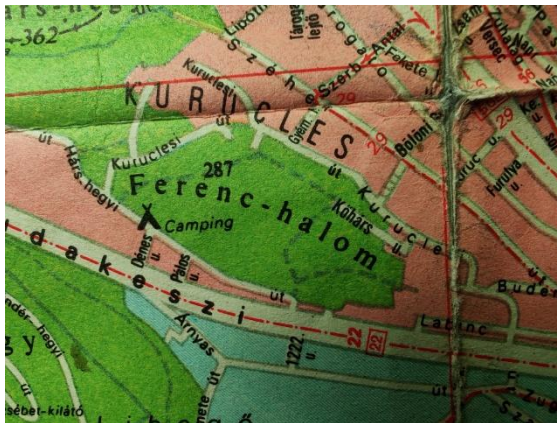
A következő térképem 1976-ban készült turistatérkép (010). Az új épületek jelölve, de semmi odavezető út (az építkezéshez kell út!). Hotel Európa kiírva (rossz helyre), kemping a Dénes utcával szemben. Ároknak, kőfőnek nyoma sincs, az út vezetése torz. A magasságpont 297 méter.

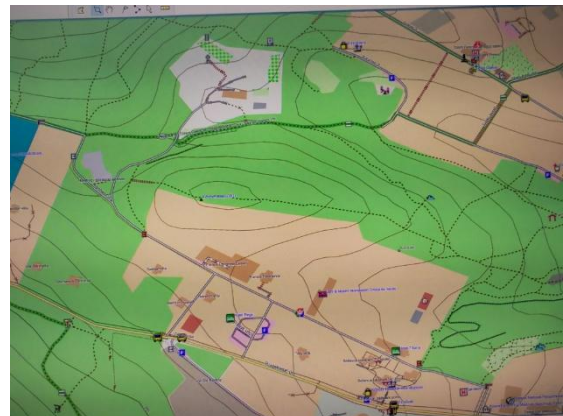
1981-ben készült turistatérkép megfelelő részletét mutatja a 011 kép, azaz térkép. Turista térkép, de az adott helyen nem jelöl semmi turistautat. A mai zöld jelzés déli oldalán levő kőfője észrevehető (de torz). Épületek vannak, az utak nyomvonala pocsék. Az aszfaltozott út szerintem a Hárshegyi út nyomvonala. A magasságpont 291 m.

Budapesti utcatérkép részlete a következő (012) készítési ideje 1985-86. A Kuruclesi út nyomvonala meglehetősen zavaros. A beépített terület (épületek) csak színnel jelölve. A magasság megint 287 m, hotel nincs, kemping van.

A rendszerváltás után készült 2003-ban a következő térkép (013). Ezzel csak annyi a bajom, hogy a nagyobb nagyítású melléktérképe az adott terület útjait némileg másképp mutatja (014). Ez is lehet zavaros. A már említett, a mai zöld jelzés déli oldalán levő kőfejtő előtt aszfaltozott út van – ez nem igaz. A zöld jelzés a kerítés mentén, a gerincen, a 291-es magassági ponton vezet át a Dénes utcából. A mai nyomvonal más. A Kuruclesi út kiindulása a Hárshegyi útról helyes, de az aszfaltozás nem a kőfejtő előtt vezet. A Hárshegyi út Hárshegy felé vezető részét csak folyamatos/szagatott vonallal jelzik, tényleg csak a 2020-as évek elején aszfaltozták le.

Végül bemutatom a mai állapotot (015). Sajnos az én hibám miatt a térkép (OpenHiking CE) torz, de ismert algoritmus szerint. (Egyáltalán nem ide tartozik, de mégsem hagyom ki. Emlékeim szerint Barcza Szabolcs barátom mesélte, hogy az előző (akkori) rendszerben a térképeket méret és arányhelyesen fóliára másolták, majd a fóliát összevissza görbítették, a görbe formát síkra vetítve kapták meg a térkép végleges változatát.)

A Hárshegyi út aszfaltozott, itt jön a zöld jelzés, bemegy az erdőbe (mellesleg erre folyik az összegyűlt esővíz). Az aszfaltozott útnál jobbra fordul, majd körülbelül 50 m után balra az alig érzékelhető árokba. A fordulónál ma egy elhagyatott kis házika áll. A már sokat emlegetett bánya nincs jelölve, viszont a Kuruclesi út és a (nem jelölt) árok mentén sziklafal jelölve (100-120 m hosszan, a kőfejtő megint nincs jelölve, szerintem a keleti szakasza a sziklafalnak már a kőfejtő alsó része). Megfelel a valóságnak, különösen, ha a barlang kőfejtőjét is bele vesszük ebbe a hosszba. A régi turistaút nyomvonala látható, az elején falépcsők vezetnek fel a gerincre – ennek nyomai is megvannak a terepen. Az aszfaltút elvezet az épületekhez. Kempingnek sehol sincs nyoma, a Hotel – átalakulva, de – megvan.

Az eddig leírtakat összegezve megállapítom. Valamikor a 70-es 80-as években építkeztek. Az építkezéshez létrehozták az autókkal is jól járható utat. A betemetett árkon felépítették a már említett házat – ez talán portásfülkének szolgált az építkezés alatt. Az út létrehozásához kissé kimarták a hegyoldalt, az árok részleges betemetéséhez pedig létrehozták azt a valamit, amit kőfejtőnek nevezek, és aminek a déli sarkában ott van az a barlangkezdemény, ahová először Jamniczky Zalán mászott be. A betemetés miatt az árok kettészakadt. A nyugati részt először töbörnek gondoltam, végül a befolyó és elnyelt víz miatt víznyelőnek. Egy ideig még a barlangban reméltem megtalálni a víz nyomait, de ezen leírás alapján azt kell hinnem, a víz csak a felszín közelében folyik az árok további részei felé, a barlangba közvetlen felszíni víz – onnan – nem jut.

Tehát a barlang az útépités miatt tárult ki, korábban soha nem volt a felszínt elérő nyílása.

A barlang leírása

Előzetesen. Minden barlang más, de azért két fő csoportot megkülönböztetünk. Hideg vizes és meleg vizes (eredetű) barlangokat. A Ferenc-halmi- barlangot nem tudom így besorolni. Lehetséges egy harmadik kategória: a forró vizes (eredetű) barlang?

A barlangot 2017 decemberében néztem meg. Akkoriban a *M. menardi* életterét tanulmányoztam, azaz arra voltam kíváncsi, hol, milyen helyeken él meg. Egri Csabától kaptam koordinátákat, ezek alapján kerestem barlangokat (meg megnéztem minden, elérhető térképen feltalálható, barlangnak jelölt helyet).

Az első feljegyzésemet ide másolom.

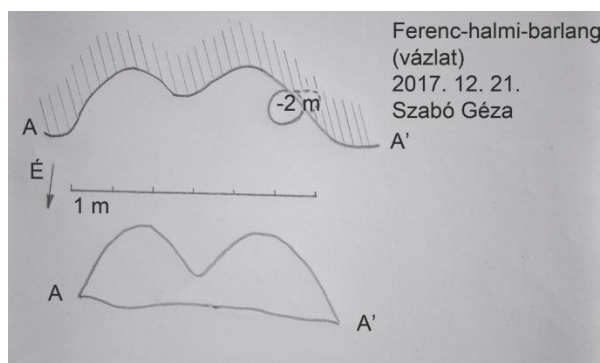
2017. 12. 20. Semmi fénykép, nincs térkép, mégis van barlang. Készítettem egy térképvázlatot. Lemászva 1,5 m mélyen 3 üres és egy bizonytalan (talán élő) petecsomót láttam. A Barlangi keresztespókok behúzódhattak a repedésekbe. 6 m széles, 2 m lefele, a jobb sarokban a 0,4*0,4 m lyuk lefele, ennek egy felfele ívelő részében voltak a petecsomók. Itt már mosott mészkő, a felszíni rész inkább oldott dolomit. Eretnepók hálók is vannak. Érdemes lenne lebontani a lyuk alsó részéig a felszínt (bejáratot). *(Későbbi megjegyzés: nehéz értelmezni az oldott dolomit és a mosott mészkő jelentését.)*

Utólag megtudtam a barlang történetét.

A környéken sétált/kirándult a Jamnicky-család az akkor körülbelül 6 éves Zalán fiúkkal. A fiú felment a kőfejtőhöz, ott meglátta a lyukat lefele és be is mászott. Nagyon fellelkesedett, így apját rábeszélte, hogy járjon utána a barlangnak, ha még nem ismert, jelentse be és nevezzék is el. Tibor (az apa) eljutott az MKBT-ig. Így került a hely a Barlangnyilvántartásba. Tulajdonképpen nem felel meg a magyar jogszabályok szerint a barlang fogalmának, de teljesen világos volt két tényező: a kőfejtő és a hozzá tartozó sziklaeresz mesterséges képződmény, viszont a jobb sarokban lefele menő

rész természetes eredetű, és az alján – pillanatnyilag – hozzáférhetetlenül és szintben járatok indulnak elsősorban a hegy belseje felé, azaz – lehetséges – barlang.

A helyszínről vázlatot készítettem, ahol a kis lyukat 2 méteresnek írtam, és a sziklaereszt is a barlang részének ábrázoltam (016).

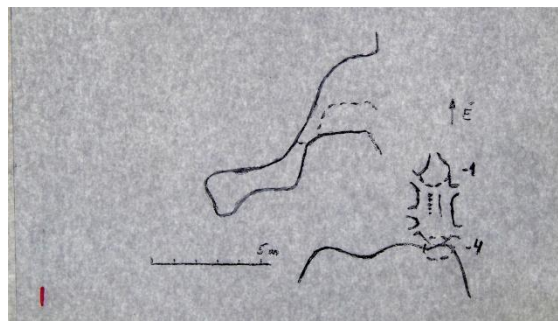
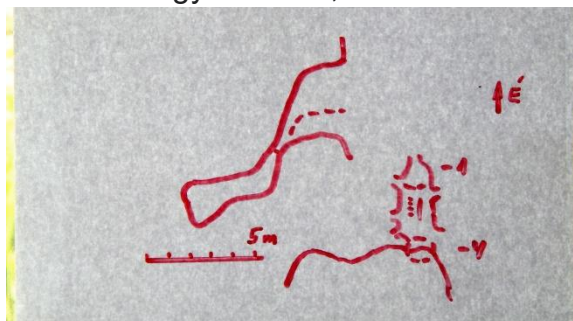

Fényképeket is készítettem (001-004). A petecsomók jelenléte világossá tette számomra, hogy valahol lejjebb megvannak a barlangi keresztespókok, hiszen a petecsomókat az igazi életterüktől (a barlangtól) kijebb a bejárat felé helyezik el. Így támadt fel a vágyam a barlang és a benne lakó *M. menardik* megkeresésére.

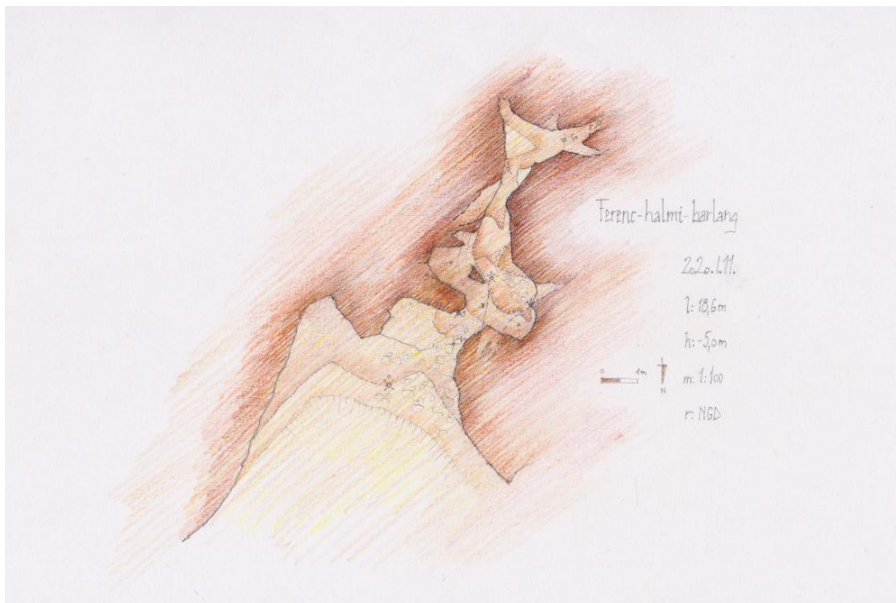
Bontási engedélyt 2019. 01. 09-én kért Nagy Gergő. Gergőnek ugyanis a Harcsaszájú barlang miatt ebben már jó gyakorlata volt az engedélykérésben. Mindenesetre még az engedélykérés előtt kis bontással a terepet tanulmányozni kellett.

Feljegyzéseim (Feljegyzések: Pókok/Ferenc-halmi-barlang/Bontási napló és pókok) szerint a következő év tavaszán kezdtem a bontást. Már április közepén az élő petecsomót elkezdték elhagyni a pókok (ebbe szerepet játszhatott a bontás, mint zavarás) és hamarosan megtaláltam az első rejtett keresztespókot, meg az első barlangi keresztespókot (2018. április). A barlangban már ekkor is többen dolgoztak: Andi, Gergő, Lénárd, a Jamniczky család, Németh Bandi).

A következő térképet 2019 szeptembere legvégén készítettem (018 és 019). A térképen szaggatott vonallal jeleztem az eredeti – képzelt – hosszszelvényi bejárat szintet. Eredetileg tehát durván két méterre lehetett lelépni (lehajolni persze még nem). Részben a bejáratot lejjebb „toltam” (a térkép szerint valamivel többel, mint 1 méterrel), részben az eredeti bejárat szinthez képest körülbelül 4 méterrel lejjebb jutottam, és itt már sikerült előre haladnom. Hamarosan további egy méterrel haladtam lefele, és 4-5 méterrel jutottam előbbre. Közvetlenül a bejárat alatt lefele nem tudtam haladni, akkoriban úgy éreztem, lefele szálkó van.

Gergő 2020. 01. 11-én készítette a kutatási engedély kéréséhez térképet (020).

A kannákról. Eredetileg jó néhány kannát a Jófogás.hu honlapról néztem ki. Az első kannáim autómosók mosóanyagát tartalmazták. Úgy alakítottam ki őket, hogy a lehetőség szerint erősek maradjanak, és tele is mind emelni, mind húzni lehessen. 2025-től már Lénárdtól (Leó) kapok láncfűrészolajos 25 literes kannákat. Eddig csak egy kannát kellett kiselejteznem.

Miért nem bontom tovább a bejáratot az Első terem szintjéig? A kérdés költői. Nem is akartam, pedig könnyen meg lehetne tenni, és a munkát rettentően könnyítené: egyedül is ki tudnám üríteni a kannákat. Nem is akarom megtenni, mert így a nem kívánatos látogatók is be tudnának jutni a barlangba. Elsősorban a közeli gyermekotthon lakóira gondolok, akik jellegzetes léptekkel és testtartással gyakran haladnak el az úton a buszmegálló felé, vagy vissza. Meggyőződésük, hogy a barlang mélyén kincset, pontosítva aranyat keresek (mondták, kérdezték). A barlangba kétszer láttam illetéktelenek nyomait. Egyszer, amikor még csak nagyon az elején voltam, akkor az Első teremben dohányzás nyomait láttam. Másodszor az ÉKME elosztó középső szintjén a segédkötelemet egy kövön átvetve leereszkedtek a János hasadékig. Akkor már megvolt ezen a szinten az első csiga, de tovább már nem mentek (nem mertek?). Nem kívánatos látogatók még például a rókák. Többször is éreztem lent a szagukat, de mindig ki tudtak menni.

A továbbiakban már a kész, meglevő lehetőségeket írom le, a 2025-ben pontosan ebből a célból készített fényképek segítségével,

Az első erre a célra készített fényképen a barlang bejáratát mutatom be az útról nézve (021). A képen jól látható, hogy mennyi anyagot hoztunk ki az elmúlt 8 év alatt. A 001. képpel összehasonlítva alaposabban megnézve feltűnhet, hogy a bejárat előtti területet kissé mélyítettük, azaz a bejáratot lejjebb vittük.

A térképen (020) még szerepel a (mesterséges) kőfejtő kontúrja, de a barlang igazából a -1 jelű pontnál kezdődik. A pont két szikla közt a talajszinten van, az első térképen látszik, hogy ennek a szintnek az eléréséhez már történt egy kis mélyítés.

A következő (022) kép a két sziklát mutatja a bejáratnál. Az eredeti szint a két szikla teteje feletti szinten lehetett. A könnyebb munkához kellett – legalább ennyit – mélyíteni a bejáratot.

A barlang innen indul lefele. Ehhez képest a mennyezet 1,8-2,0 m magasan van. Az egész szélesség itt ~2 méter. A két kő közti távolság ~0,6 m. A jobb oldali rész későbbi bontás, igazából nem is a barlang része. Két kép a barlang bejáratát hivatott szemléltetni (023 és 024).

Lefelé haladva ~2 m mélyen van egy sziklapárkány, ez a térkép (020; akkori) alsó szintje, ma ide célszerű állni bemenetelkor, körülnézés előtt. Akkoriban úgy ítéltm, hogy lefele nem lehet haladni, ezért aztán előre haladtunk. (A mostani mélyítés későbbi munka, lehet lefele, esetleg az út felé haladni (2022. 01. 16-án kezdtem, de még fél év múlva is dolgoztam itt is).) Előre 3 méterig (025) az Első terem (az elnevezések kissé túlzóknak tűnnek, de szükség volt rájuk).

Itt ma már kényelmesen lehet haladni egy perem mellett (mármint ha nincs tele a járat teli kannákkal; a képen a peremen éppen egy teli kanna van), abban az időben még részben a peremen volt érdemes haladni, a járatot nem mélyítettem ki.

Az Első terem végén tartózkodtak legtöbbször (természetesen a mennyezeten) a pókok (026).

A terem később lefele, meg kissé előre felé is tágtottam. Mivel a hátizsákomat egyszer már ellopták a felszínről, ezért idáig leviszem azt és itt tartom (027) műanyag zsákban. (Lényegtelen, de leírom, a hátizsákom 2023 év elején lopták el, elvitték az zöld jelzésen valameddig, ott letértek vele az útról és gondosan átnézték, mit találnak benne. A ruhákat gyönyörűen összehajtva tették le – szerintem ez utal arra, hogy a gyermekotthon lakói lehettek. A nyomkövetőt nem találták meg, én meg a hátizsákot az alapján leltem meg az út mentén. A nyomkövető később elromlott. Etelkáéktól kaptam, nem újítottam meg, helyette a gondosóra funkcionál.)

Az Első teremben befele menet balra fent többnyire lapos repedések szintben, jobbra kemény mészkőben keskeny repedések ferdén lefelé. Visszafelé tágtítható az Első terem, és mint írtam, lefele is lehetne haladni.

A terem végén egy szűkület következett, amit a kannák könnyebb cipelése és elrakása végett többször tágtítottunk.

A kitágított szűkület után következik a Második terem (028). Először itt is lefele próbáltam haladni, de hamar kiderült, reménytelen (barlangban reménytelen nincs, csak sok mindent nem érdemes megcsinálni, ez az állítás máskor is érvényes). Ugyancsak reménytelen balra haladni, jobbra hosszabban próbálkoztam, mert a jobb oldalon avarréteget találtam (2020. 11. 04.), de ez az irány is reménytelen, most itt szükség esetén teli kannákat tartok.

Marad az előre irány a térkép (020) szerinti 5. számú pont felé.

A Második terem kissé jobbra hajlik, körülbelül 3 m hosszan egy nagy kő mellett jut el a Harmadik terembe (ezt a termet még 2020 telén Denevér teremnek neveztem). A nagy kő ugyan kissé útban van a teli kannák mozgatásához, de pont itt van bejelölve az egyik (a 4. számú) felmérési pont, ezért nem fogom jobban szétszedni. (A haladási út felőli részét alaposan szétvertem a 3 kilós kalapáccsal.)

A Harmadik terem bal oldali részén is bontottunk (029). Lefele a Gergő-átjáró felé vezető hasadékot szerettük volna feltárni, előre meg az ott levő (most is) nagy kő mögött reméltem további tereket. Végül mindkét irányt feladtuk, reménytelennek és jelentéktelennek ítélve. A bontást, amikor már nem volt mibe pakolnunk, mert minden tele volt, akkor elkezdtek feltölteni (a feltöltés látszik a kép alján), de szándékszunk kitakarítani. A szemben álló hatalmas követ talán egyszer érdemes lenne szétszedni.

A Harmadik terem kétoldalra tágul, no meg felfele is. Felfele Gergő bontotta le a laza részeket, így lett igazibb tere. A jobb oldali részről (030) néha úgy éreztük bevezet az Első terem melletti repedésekbe, ezért bontani kezdtük. Elég sokat haladtunk befele és előre a repedés irányába, de végül beláttuk, hogy teljesen elszűkül, így abbahagytuk, sőt feltöltöttük.

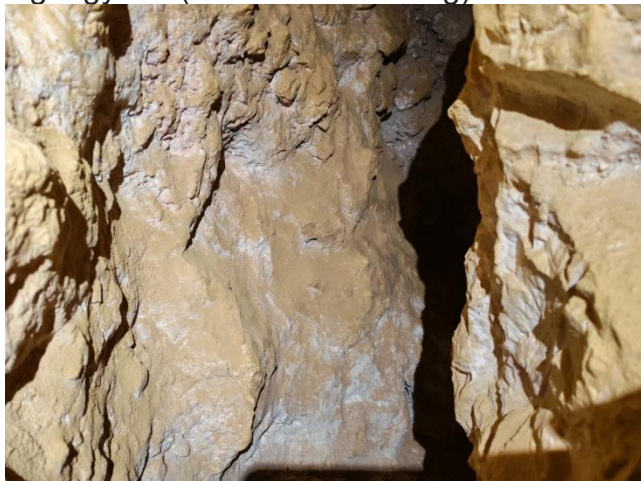
Egyébként az üres kannákat a kipakolás után a Harmadik teremben tároljuk.

A leírások szerint a Harmadik teremből előre haladva hamarosan huzatot kezdtünk érezni (2019. 12. 22.). A huzat először a haladási irány szerinti jobbról jött egy nagyon keskeny és kemény mészkő oldalú hasadékból. Később már szemből, ráadásul csak szembe tudtunk bontani. Nagy öröm volt, amikor a bontásban előre láttunk 10-20 cm teret és szemben szálkő falat (2020. 02. 22.).

Az így kibontott teret neveztük el később Gergő átjárónak (031), mert először Gergő tágította kényelmesebbé. Egyébként ezen a helyen szoktunk szinte mindig huzatot érezni, azaz a további részek (a hatalmas legalább 2 m³ térfogatú ÉKME elosztó) és a kijárat közt nincs más tér. A huzatot néha csak a test melege indíthatta el.

A Gergő átjáró után erre merőlegesen van egy ~1,5 m hosszú hasadék, ezt többször és hatásosan tágítottuk (032). A hasadék végén az út jobbra fordul (az ÉKME elosztóig a szakasz neve Vérfürdő). Egy időben itt rögtön megpróbáltunk lefele haladni a jobb oldali sziklák alatti laza törmelékben, de ez hamar befuccsolt. Néhány otthagyt/máshonnan hozott kő és a hófehér homokszerű kalcit jelzi a helyet. Végül ennek feladása után előre bontottuk és egy nagy kövön átmászva bejutottam a barlang legnagyobb (remélem csak még) terébe az ÉKME elosztóba.

Felső átjáró (2021. 12. 23.). Ez a rész, a Gergő átjáró utáni folyosó/hasadék végén van. Amikor az út jobbra fordul, akkor az omladékon/mellette felfelé lehet haladni (033), majd körülbelül 1,5 m után az alsó járat felett az omladékon felfele, majd előre lehet kúszni, el az ÉKME-elosztó bejárata felett, végül bejuthatunk az ÉKME-elosztó tetejére (követ eresztettünk le ellenőrizni), azaz kényelmetlen kerülő járat. Le lehetne bontani, de akkor a barlang tulajdonképpen rövidebb lenne az alsó szakasszal, továbbá 1-2 m³ anyagot ki is kellene vinni.

Vérfürdő: a név eredetére már nem is emlékszem biztosan (esetleg amikor az ÉKME elosztó bejáratát bentől tágítottam, egy hatalmas követ rátettem az ujjamra, ez erősen vérzett, a vágott seb keménysége még 2025 közepén is érződik).

ÉKME elosztó. (A csoportunk Papp Ferenc előtti neve, Fegyenc szerint mindig is ez volt, a Vituki, Medosz-Erdért, csak adminisztratív nevek.) Az elosztó meghatározás oka pedig, hogy itt nagyon sok irányba lehetett haladni. Már a bejutás után látszott, hogy van felfele, de nem érdekelt, lefele, és lefele előre akartam haladni.

A 034. képen az ÉKME elosztó bejáratából láthatjuk az ÉKME elosztó közepét. Ha megyünk be, mindig viszünk ide kannákat, ezek láthatók a képen, akárcsak a következő képen, amit már az elosztóból készítettem (035).

Az ÉKME elosztó tetején nyílik a barlang Teteje (036). A fénykép lentről készült, a fénykép készítésekor nem mentem be, bár már többször dolgoztam bent, de nem tartottam érdekesnek. Fent két irányban lefele vannak hasadékok, szembe is láttam valamit. Gergő 2025 nyarán nekilátott bontani, egy kő akadályt gördített elé, ezt végül szétszedtem, illetve kigördítettem. Mellette egy rövid folyosó után be lehet jutni egy 2 m átmérőjű terembe (Hubi terem a javaslatom, mert míg apja bent dolgozott, ő nagyon türelmesen várt). A mennyezet szálkő – néhol gyönyörű rózsaszín. Lefele hasadék, de huzat nem jön. Az immár nem ott levő nagy kő mögött is van valami azonos szintű, meg lefele haladási lehetőség. Jó néhány követ és törmelékét is kihoztam, többek közt a (36.) fényképen látható, akadály jelentő követ.

Közvetlenül az ÉKME elosztó bejáratánál balra repedések (037). Nehezen bontható, nagyon kemény sziklák, szűk, érzésem szerint a később leírandó János hasadék szintén ide vezet.

A felfedezéskor körülbelül a fénykép szerinti helyre jutottunk be (038).

Nem a kemény oldalfalak szétszedésével, hanem az alattunk levő puhább rész megbontásával kerültünk a repedés alá. Itt aztán hamarosan megláttunk valami visszahajlás alatt kristályokat, amiket az első megnézések után (akkor még le kellett hajolnunk hozzájuk) gipsznek gondoltuk. 2021 áprilisában fényképeztem (039). Utólag sósavval megállapítottam, hogy nem gipsz, hanem kalcit.

A Bejárat szint alatt (ahová tehát csak bontással jutottunk le) három irányba ágazik az elosztó. Szemben az Etelka hasadék (040). Ide Etelka mászott be elsőnek 2021. 05. 01-én, eddig csak kintről néztünk be. Etelka elmászott a végéig, innen egy már kiürült petecsomót küldött ki.

A pókjaim általában félhomályos helyre rakják a petecsomójukat, célszerűen a következő tavasszal a pókokskák látják, hogy merre lehet elhagyni a barlangot. Nem tartom elképzelhetőnek, hogy valaha is volt ott félhomály. A másik lehetőség, hogy az anya végképp eltévedve még a halála előtt megcsinálta a petecsomót, hiszen így legalább van egy kis esélye a génjei továbbvitelére. A helyet azóta Gergő többször bontotta, de szerintem veszélyes, és nem is tudom hová vezetne, ezért nem érdekel.

Az ÉKME elosztó bejáratí szintje alatt balra van a János hasadék (041). A bejáratí szakaszát a teli kannák felhúzásig való tárolására használjuk. A neve úgy alakult ki, hogy Nagy János kezdte először piszkálni. Később én is bontottam abban a reményben, hogy az ÉKME elosztó középszintjének elején levő hasadékrendszer aljáig jutok.

Ért egy meglepetés, amikor kissé az elejét is mélyíteni próbáltuk, azaz magunk alatt, kissé visszafelé. Ekkor megjelent egy körülbelül 1 literes tér. Alul levelek és még valami emberi termék: csomagoló anyag rész (2024. 09. 26.). Meglepetésemben, meg akkoriban még nem is gondoltunk ennek a jelentőségére, nem tettem el és nem is vizsgáltam meg pontosabban a csomagolóanyagot. Valami kekszféleség zacskója lehetett, az utólagos benyomásom szerint akár cellofán is lehetett, szemben a ma ilyen célra használatos polipropilén műanyagokkal. Mindenesetre eléggé a barlang mélyén voltunk, az emberi terméknek a felszínről kellett lekerülnie – de honnan, és hogyan?

A harmadik lehetséges irány lefele. Erre is haladtunk még 2021. évtől. A következő szakasz a Cső. Bár mindig voltak kis oldalrepedések, de elképzelhető, hogy mennyi munka kellett a Cső mélyítéséhez.

Etelkával 2022 őszén készítettük el a csigarendszer első változatát. A 042. képen ugyan a csiga épp nem látszik, de a lényeg, a kannák leeresztése, igen.

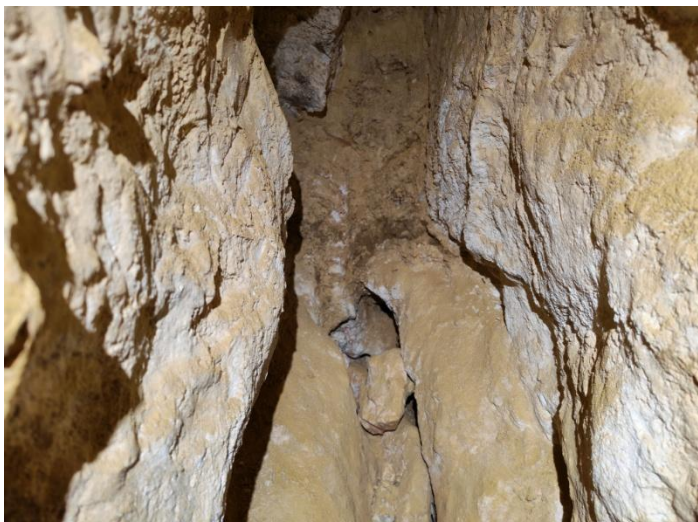

Beszereltünk egy kötélt elhúzó egységet (043). Eleinte mind a le, mind a felmenő kötelet elhúztuk. Ez mindig kiakasztással járt. Később már világos, hogy erre nincs szükség. Először a Fekete ág környékén még egy másik csigát is betettünk, de erre sem volt szükség.

A Csőben, különösen annak első szakaszán jól megfigyelhetjük, hogy minden oldalán kemény sziklák vannak. Az elhúzóval szembeni hatalmas szikla elhelyezkedése azt sugalmazza, hogy az becsúszott egy térbe (a mostani Csőbe), azaz valamikor itt tényleg volt egy cső, egy nyitott tér, ahol víz és/vagy levegő áramlott le és fel (043 bal oldala).

A Cső egy szakasza is (044) kemény oldalfalakra utal, ugyanakkor van minden irányban kisebb-nagyobb repedés. Bontás közben ezek váratlanul megjelenő kisebb légrések voltak. A sziklák felszíne kissé fehéres – az a fehérség, ami lejjebb egyre gyakoribb, behatol a sziklák belsejébe és puhává teszi őket. (Itt már lehet, elszaladt a fantáziám. A fantáziám a kőliszt fogalmához kapcsolódik, és nekem a kőliszt mészkőből keletkezett.)

A 045. kép a használaton kívüli nittet és kötelet mutatja.

A 046. képen a lábamnál kezdődik a Cső tágulása. Részben az oldalfalak töredezettebbek, omladékonyak lettek, részben bontás során egyre könnyebben tudtunk lefele benyomni a törmelék közé a feszítővasat. Egyre többször éreztünk valamiféle teret lefele. Így nyílt ki végül a Fekete ág.

A Fekete ág, mint a neve és a fényképe is mutatja, meglehetősen fekete (047). Bejárat szaksz kissé felülről a 046. kép. Ez utóbbi képen feketeség már nem nagyon látszik (vlt), viszont látszik a Cső folytatása. A feketeség az én szemléletem szerint mangán-oxid, míg Etelka szerint álló vizet jelent, és bakteriális eredetű. Pontosítok, egyes baktériumok kémiai módszerrel szereztek energiát (nem fotoszintézissel), ezek a vízben élő baktériumok mangánvegyületeket oxidáltak. Itt tehát valamikor víz állt.

A Fekete ág kissé csalóka elnevezés. Nem a fekete szó miatt (mert tényleg fekete), hanem az ág kifejezés erős túlzás, hiszen csak 1,2 m hosszú. A túlsó vége meglehetősen kemény sziklás. Legszívesebben úgy írnám: szálkő.

Egy időben még gondolkoztunk, hogy a Fekete ágból kellene oldalt/lefele haladnunk, de jobbnak tűnt az előtte levő térben lefele haladni (048-049). Ekkor még a piros kötél végén volt egy csiga, amiről átkötöttünk a felfele húzandó kannát az első csigára. A piros kötél azóta csak a mászást segíti elő.

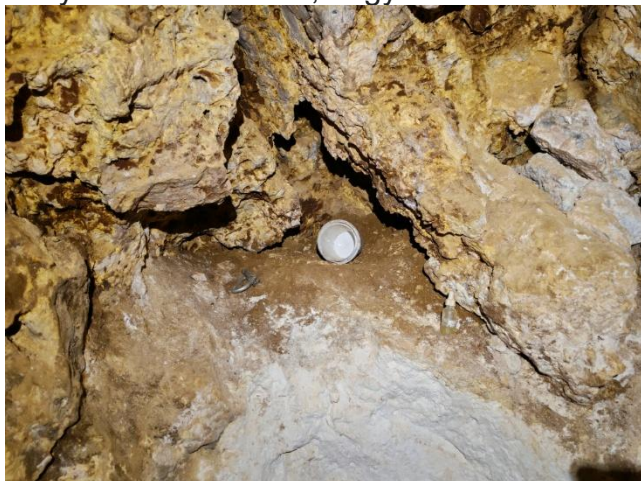
Sokat dolgoztunk lefele, amikor is akárcsak a Fekete ág előtt, egyre lazább lett a bontandó törmelék, majd végül megnyílt egy kis légrés, ha háttal vagyunk a Fekete ágknak, akkor jobbra. A Remény helye helyet először 2023 októberében láttuk meg (050). Persze a fénykép elkészítéséig még sokat tágítottuk a bejáratot és mélyítettük a Csövet.

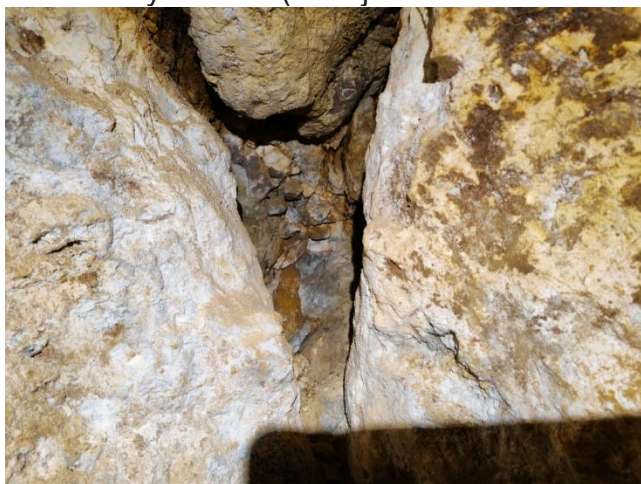
A Remény helyén először csak ülni lehetett. Nem tudtuk merre kellene haladni, ezért a teljes szelvényt bontottuk, majd a bejáratához képest bal oldalt néztük ki. Tovább a bal oldalon mintha járat indulna, ezért bontottunk itt lefele. Egyre szűkebb lett a hely, végül feladtuk ezt az irányt és be is temettük (051; ment a betemetés magától is).

A Remény helyén a bejáratnál szemben már az első pillanatokban az a benyomásunk támadt, hogy a víz valamikor onnan folyt befele (052).

Benézve mintha fentről folyt volna le valami, erre utal a meglehetősen laza szerkezetű agyag (lásd a fényképet és lásd A „kőliszt” problémája című fejezetet). Utóbb úgy láttuk, hogy ez a vízfolyás (?) a már feltúrt területen halad felfele, és később ennek a nyomaival (nem járható szűk csövek) találkoztunk (053).

A Remény helye jobb oldalán a későbbi bontás (Görbe cső) után van egy repedés (053). Ez a rész azért érdekes, mert szerintünk a Remény helyétől lefele több természetes cső/repedés is halad lefele, és ez az első ilyesmi cső/repedés (lásd az előző szakaszt).

2024 év közepétől már a Remény helye jobb oldalán bontunk, ez a hely marad még ezen írás készítésekor is 2025 őszén, és már továbbra is.

Mielőtt tovább haladnánk a Remény helye jobb oldalán az immár körülbelül hat méter mély Görbe csőben, a Remény helyéig elkészült .cave térképet nézzük meg (ezt a térképet itt nem adjuk meg, mert van újabb). A térkép hosszmetsetét nézve egyértelmű a barlang legalján a több, mint három méter átmérőjű Remény helye, ahol akkoriban még csak ülni lehetett. Ugyancsak jól kivehető a bejáratától 1,2 m mély (hosszú) Fekete ág. A Fekete ág előtt és felett a Cső határozottan kiszélesedik (ez a vonalas térképen nem látszik). A térképen a 6. számú pont a Gergő átjáró. A Gergő átjáró előtt jól kivehető a két irányba és felfele is emelkedő Harmadik terem.

A Gergő átjáró után nyílik a Gergő átjáró utáni hasadék, ennek a végéről a jobbra fordulás előtt a Felső átjáró, ezt kissé nehéz megkülönböztetni az ÉKME elosztó felső

résztől, hiszen ide nyílik be. Ha végül sikerrel elkülönítjük a két egységet akkor képzeletben a Vértürdő (az ÉKME elosztó bejárata) után már érzékelhetjük az ÉKME elosztó elosztó jellegét.

Az ÉKME elosztó tetején nyílik a már említett barlang Teteje. Ez még szerepel a térképen, de az innen induló Hubi terem már nem.

Tehát a Remény helye jobb oldalán haladtunk lefele. Az újabb csigarendszer 2025 év közepén hoztuk létre (055). Az ÉKME elosztó alján nyílik meg a Cső. Az ÉKME elosztó aljából indul a csigán átvett kötélen egészen a Remény helye közepéig ér le, ide egy második csigát szereltünk be (055) a Görbe cső irányába.

A következő kép mutatja az utat a Görbe csőbe (056) az Első (az árnyékban) és a Második görbülettel. A görbületek azok a helyek, ahol hitünk szerint nem lefele, hanem oldalt kellett volna haladni. Tévedtünk.

Ebben az évben a végponton meggyújtottunk egy szagosító füstölőt, majd betettük az egyik természetes csőbe (057), a képen látszik a füstölő leégett, kissé színes csonkja (a kép a Remény helye teteje alatt körülbelül 4 méterrel készült).

Kis idő múlva észrevettük, hogy egy másfél méterrel feljebb levő csövön jött ki a füst (058). Mindez csak azt bizonyítja, hogy tényleg léteznek természetes – nem járható – csövek/repedések.

Tovább lefele bontva jutottunk el olyan részekhez, kisebb-nagyobb oldalra menő részekhez, terekhez, amiket emeleteknek neveztünk el. Fentről lefele számoztuk őket, kezdtem a 0. emelettel (059), ez a legfelső és egyben a legkisebb. A következő az Első emelet (060), itt tároljuk pillanatnyilag a szerszámokat. Lehetne előre bontani, de szerintem nincs igazán értelme. Körülbelül 20 centiméterrel lejjebb nyílik a Második emelet (061 és 062), itt tároljuk a napi mélyítés mérésére szolgáló mérőszalagot, és bizonyos esetekben a megtöltendő kannát. Itt egy keskeny lyuk nyílik befele, esetleg érdemes utána járni, hová vezet.

Másfél, két méterrel voltunk magasabban, amikor lefele egy lyukat láttunk Morival, amit sajnos a további munkák során, semmiképpen sem szándékosan, de betömtünk. Ez a lyuk felett volt két lyuk is, amiket csak a további lefele ásás után tudtunk megnézni (063). A kép sajnos pocsék.

Végül az utolsó kép, a pillanatnyi végpont – azaz a készítés kori végpont (064). A végpont érzésünk és megfigyeléseink szerint nagyon hasonlít azokra a végpontokra, amelyek a Fekete ág, illetve Remény helye megtalálása előtt voltak. Pontosítva egyre több laza rész, olyan részek, ahol beesik 2-10 centit a pajszer, ugyanakkor oldalra is egyre gyakoribb a behatolási lehetőség, de nem emeletre emlékeztek a hely. Olyan érzésünk van, hogy egy terem tetején vagyunk. Sajnos ez lehet rossz hír is, mert óriási mennyiségű anyagot kell kitermelni, hogy lássunk valamit.

Egy másik gonddal is szembesültünk, a bontási helyre hatalmas kövek estek be, továbbá a fal egyre lazább szerkezetű. A biztonság érdekében sok törmelékot és követ lefejtettünk, növelve ezzel a kiszállítandó anyag mennyiségét. A lefele haladás továbbra is biztató.

Itt tartunk.

Két további rész.

A résztvevők névsora (semmiképpen sem fontossági sorrendben):

Szabó Géza;
Szabó Andrea;
Nagy Gergely (Gergő), és felesége, Emőke, és gyermekeik;
Szabó Lénárd és gyermekei;
Szabó Kálmán és gyermekei;
Szabó Etelka;
Marosvári Robert;
Nagy János;
Fábiánfy Tamás (Mori);
Baritosok (Gergő szervezésében);
A Baritos Németh András;
Czajlik Zoli (Caca) és fia Márk;
Szente Pisti;
Kocsis Ákos (Ákoska)
Jamniczky család (Tibor, Dóri, Zalán, Dalma, Adél).

Elméleti segítséget nyújtott Krausz Sándor mint „fotelbarlangász”.

A „kőliszt” és a „durva szemcsés agyag” problémája (Szabó Géza elmékedései)

Ha a barlang mélyén talált homokszerű valamit kőlisztnek tekintjük, akkor az nem dolomit, hanem mészkő alapú. Idáig még rendben van, de hogyan keletkezett ebben a hatalmas mennyiségben? Az idézet szerint hőforrások és szén-dioxid a létrehozók. A hőforrások hőmérséklete kérdéses. Ha igazi meleg forrás, akár 100°C feletti hőmérséklettel, akkor nincs karsztvízszint 100 méterrel lejjebb, hanem mélyebben és forró víz. Egyedüli mentségem, hogy mindez – mármint a forró víz – egy korábbi földtörténeti korszakban fordult elő.

A benyomásom, hogy mélyebben több a puha kőzet, és több a kőliszt, csak tovább valószínűsíti a forró, nagy nyomású víz áramlását felfele (közben hűl). A természetes eredetű csövek, amelyeket a Görbe cső környékén látok bizonyíthatná a gőz/víz/levegő áramlását. Figyeltem a kövek színét. Az elhúzóval szemben álló hatalmas kőben (043), amit becsúszónak gondolok, abban látunk néhány fűrásnyomot. Ezek színe határozottan eltér a szembeni fal fehéres, puha, de igen csak vékony kérgétől (043). Azaz ez is megerősíti az egyébként elfogult elképzelésememet, mely szerint a mélyből feláramló forró víz/ esetleg vízgőz/szén-dioxid hozta létre a kőliszt nevű jelenséget. Hatalmak kövek csak oda tudnak becsúszni ahol üres (kőzetmentes) tér van. Az ÉKME elosztóban is láthatunk ilyeneket.

Ma (2025. 09. 13.) a barlang felé menet eszembe jutott, hogy a mangán-klorid szép rózsaszínű. Megnéztem a világhálón (Wikipédia) és így van. Eszembe jutott az is, hogy nem tudom a mangán-karbonát színét. A Wikipédián ez is megvan. Vízmentesen fehér, mélyhidrált állapotban lila. Az igazi meglepetés akkor ért, amikor szintén a Wikipédián megláttam a szennyezett mangán-karbonát fényképét. Ez azonos kinézetű azzal a mintával, amit én durva szemcsés agyagnak írtam le, és nem igazán tudtam mit kezdeni ezzel a fogalommal.

Ilyen durva szemcsés agyagot láthatunk a 041, 042, 052, 063, és különösen a 057. kép bal oldalán. Ezt a fajta anyagot a Cső Fekete ág alatti szakaszában láttam először. Könnyen észrevehető a Cső vége előtt 1-1,5 méterrel feljebb egy kevés ilyen anyag, majd feljebb gondos megfigyelés után vehető csak észre valami kevés ilyen anyag. A Fekete ág felett már nem láttam ilyet.

Nagyon sok helyen van rózsaszínű mészkő (legutóbb a Hubi terem tetején írtam le). Sok ilyet fényképeztem – főleg a szépsége kedvéért.

Összefoglalva: a rózsaszínű mészkő a mangán-kloridtól rózsaszínű. Sötétebb árnyalatú, a már lilás mészkő lehet a mangán-karbonáttól. A fehér bevonat a mészkövön lehet szintén mangán-karbonát (vízmentes). A mangán valahonnan a mélyből jöhetett fel oldatként a forró vízzel/vízgőzzel. Itt felmerül egy egyszerű, de örök érvényű törvény: az agyagmegmaradás törvénye. Csak úgy tudom magyarázni, hogy a tömeg valahol ki tudott szabadulni a felszínre. Egy idézet (007): „Ezek jelenlétére utal különben az a tény is, hogy már a *régebbi korok hőforrásai is csaknem az egész környező területen utat találtak maguknak a felszínre...*” A vízzel/vízgőzzel együtt jöhet fel a szén-dioxid. És ez az egyetlen amitől félek, viszont a saját életműködéseimet figyelve felismerem.

Szén-dioxid!

Budakeszi, 2025
Szabó Géza

KUTATÁSI JELENTÉS
A **KECSŐ-VÖLGYI-BARLANG** (5440-15)
2025. ÉVI KUTATÁSÁRÓL

Készítette: Nagy Gergely

ÖSSZEFOGLALÁS

Barlang neve:	Babot-kúti 3. számú inaktív forrásbarlang
Kataszteri száma:	5440-13
A kutatási engedély jogosultja:	Nagy Gergely
Kutatási engedély kibocsátója:	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
Kutatási engedély száma:	ANPI/1149-1/2025
Kutatási engedély lejáratja:	2027. december 31.
Jelentés időszaka:	2025. augusztus 21. – 2025. december 31.
Kutatásvezető:	Nagy Gergely
Kutatásvezető-helyettes:	–
A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatás megkezdésekor (a jelentési időszakra vonatkoztatva):	4,1 m / 2,2 m
A kutatás során talált új barlangszakaszok hossza, vertikális kiterjedése:	8 m / 2,0 m
A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatási jelentési időszak végén:	12 m / +2,4 m
A jelentés lezárásának időpontja:	2025. december 31.
A jelentést összeállította:	Nagy Gergely

A KUTATÁSTEVEKÉNYSÉG

A Kecő-völgyi-barlang a Kecő-patak völgyének északi oldalában nyílik, a Babot-kúttól mintegy négyszáz méterre, keletre, alacsony sziklafal aljában. A barlang régóta ismert mint egy komfortos, hűsölésre alkalmas kőfülke a völgy oldalában. A barlang kutatása mellett szólt, hogy a végponton előre lehetett látni egy kőtömb mellett a járat folytatásába, illetve, hogy a barlang alatt a völgytalpon – igaz nem túl nagy vízhozamú, de – állandó vízű, foglalatlan forrás található, amely minduntalan elmocsarasítja a völgyben vezető szekérnyomot, s néhány méter után vize a Kecő-patakba torkollik.

2005-ben az Ariadne BKC (Kovács Richárd) térképet készített az objektumról, amely alapján hosszúsága 4 méter és kerekén 10 centiméterben állapított meg – számos gyötrő módszertani kérdést hagyva maga után a barlangok térképezésének és hosszúságuknak meghatározása területén.

A barlang kutatására és dokumentálására a tárgyévben összesen 4 alkalommal tudtunk időt fordítani.

A kutatás első lépéseként a végpontot elzáró sziklatömb szétvésésére került sor. Ezzel megnyílt a folytatás. E kő a kis barlang fő járatát alkotó hasadék és egy keskenyebb, keresztirányú tektonikus repedés találkozásánál (minden bizonnyal ezen szerkezeti adottságokkal összefüggésben) helyezkedett el. Itt további törmelék és a falak egyes, omladékos részeinek kibontásával egy termecske is létrejött, a barlang legtágasabb pontja, amely a Balerina-terem elnevezést kapta, a bontásban résztvevő legfiatalabb kutató ruházata által inspirálva.

A szétfejtett kő mögötti szakaszon egy róka szezonális nyughelyének nyomát fedeztük fel, amely azonban sajnálatos módon áldozatul esett további explorációs készletünknek. Ez az elszűkülő – és a bejárat szakszhoz képest némi szögtörésben haladó hasadék aljáról a törmelék felszínre deponálását, illetve a rossz megtartású szálkő oldalfalak vésését jelentette a gyakorlatban, amellyel mintegy testhossznyi további szakaszon sikerült a barlangot járhatóvá tenni.

A járat elfordulása, a benne megjelenő vastag gyökerek és a felszíni eredetűnek is vélhető omladék együttese indokoltá tette a barlang poligonjának a felszín morfológiai karakterét tükröző poligonnal való kiegészítését. Ez arra a sajnálatos felismerésre vezetett, hogy a barlang feltárt új végpontja kritikus mértékben megközelíti a felszínt, s további horizontális jellegű bontás esetén minden bizonnyal egy új bejáratral gazdagítanánk a karsztobjektumot. Kár, hogy kutató tevékenységünknek nem ez adott elsődleges motivációt. Felmerül a barlang hasadékának lefelé történő bontásának lehetősége is, de ez sem túlzottan kecsegtető; s egy esetleges eredményhez mindenképpen olyan heroikus erőfeszítések prognosztizálhatóak, amelyek megtételével nem érezzük egyensúlyban életünk vélhető hosszát.

Mindezek miatt úgy döntöttük, hogy a kutatást ebben a barlangban nem folytatjuk, a kutatási engedélyt visszaadjuk.

A kutatás zárásaként elkészítettük a barlang új térképét, amelyet e jelentéshez mellékelünk. Sajnos keresztshelvények megrajzolására már nem maradt időnk. Felmérésünk alapján a barlang 14 méter hosszú, és mintegy 2,4 méter magasságig nyúlnak föl a járatai, legmélyebb pontja a bejárat.

Budajenő, 2026.02.14.

Nagy Gergely
Kutatásvezető

KÉPMELLÉKLET

A barlang a kutatás megkezdésekor. A járat végén a továbbjutást eltorlaszoló kőtömb.

A barlang vége a kutatás kezdetekor. Be lehetett kukucskálni a járható szakasz végét jelentő kőtömb mögé, ahol a járat folytatása és egy állat téli vacka volt látható.

Transzgenerációs speleológiai szimpózium a Balerina-teremben.

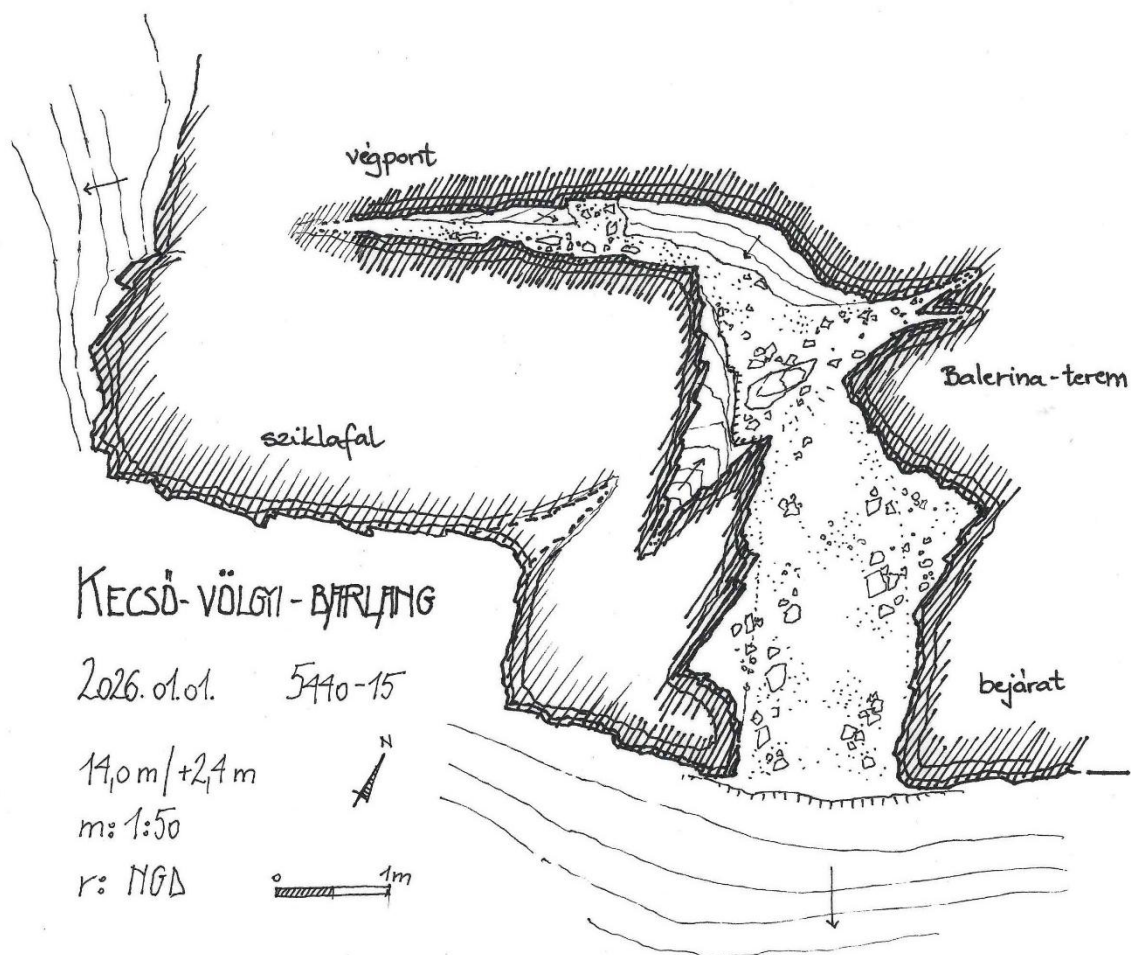
A barlang jelenlegi végpontja.

Országos Barlangnyilvántartás
Kecső-völgyi-barlang

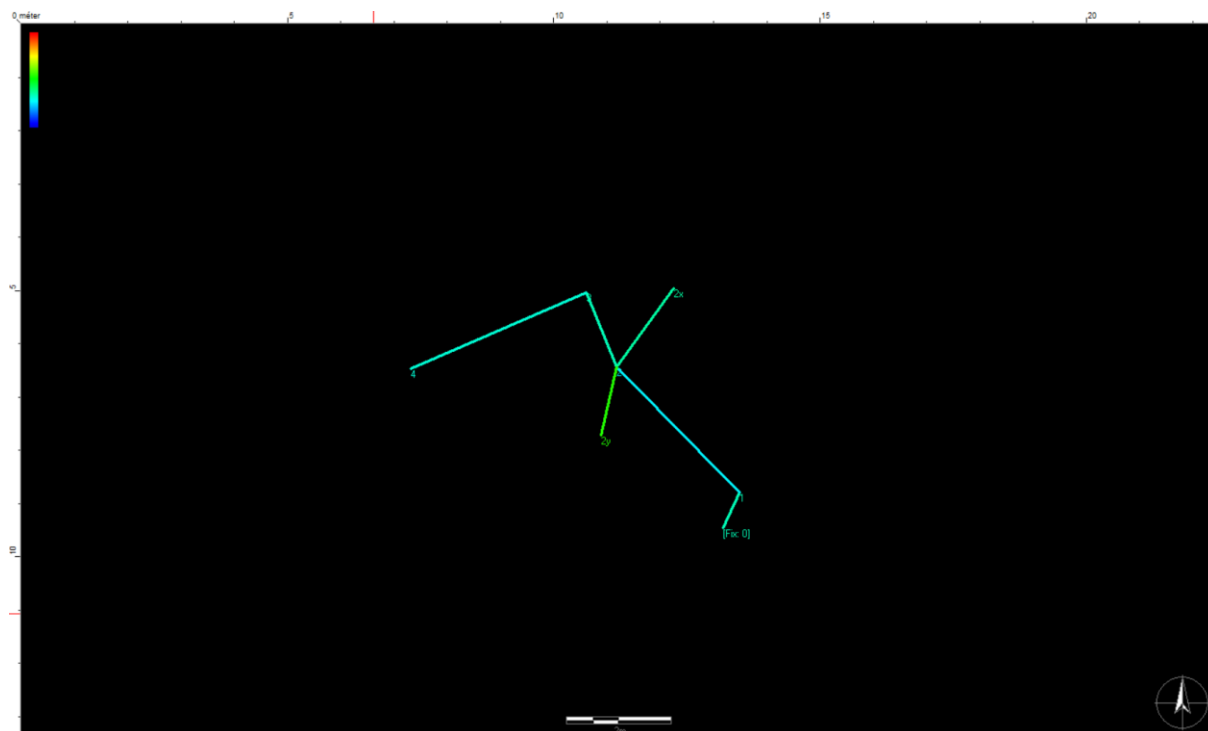

Kataszteri szám: 5440-15	Település: Jósvaló	
Vetület: alaprajz, keresztmetszvény	Hossz: 4,1 m Mélység: +2,2 m	
Felmérte: ARIADNE KBE, Kovács Richárd, Szabó Evelin		
Szerkesztette: ARIADNE KBE, Kovács Richárd	Dátum: 2005. 01. 18.	

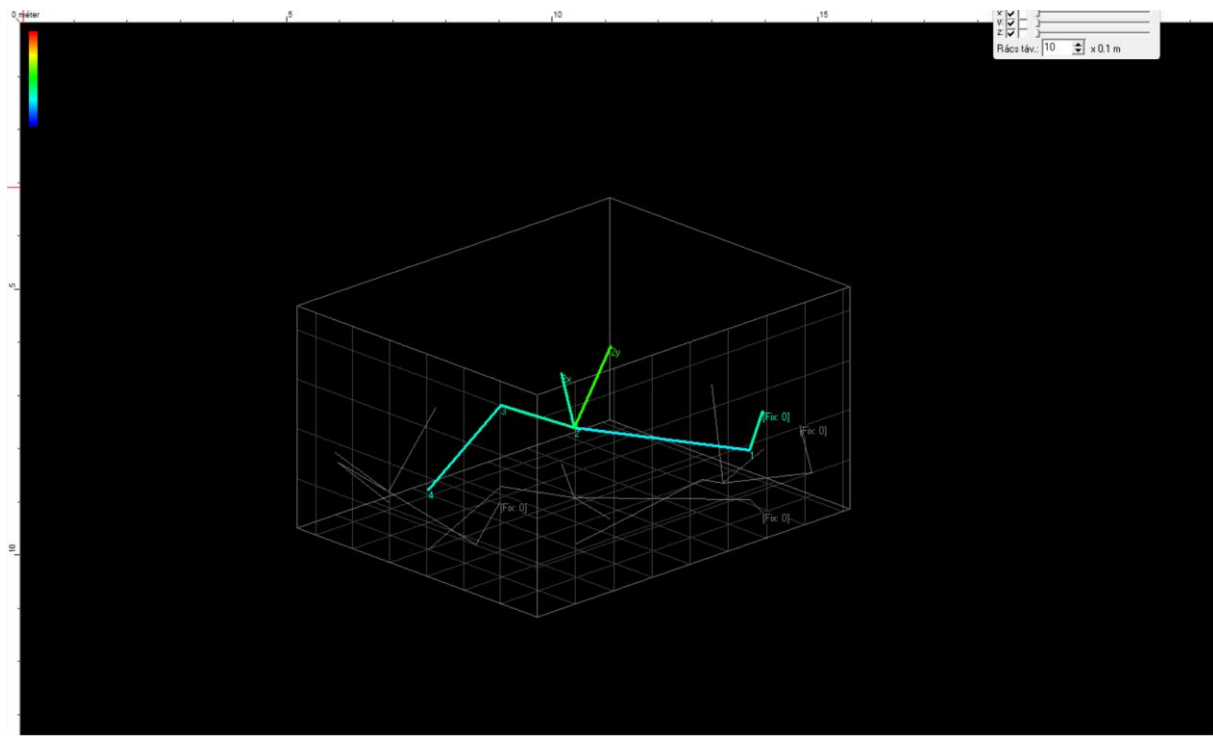
A barlang korábbi, kutatás előtti állapotot mutató térképe.

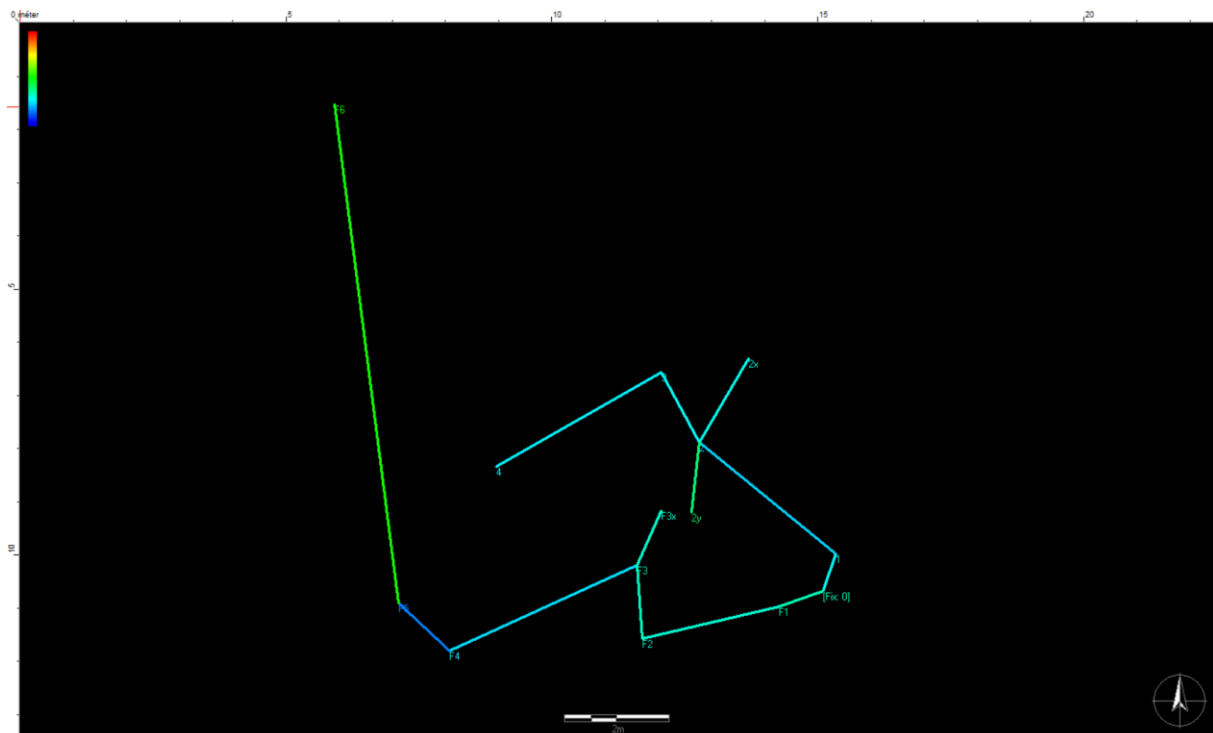
A barlang új térképe, amely mutatja az új járatokat is.

A barlang poligonja – alaprajz

A barlang poligonja – axonometrikus térbeli nézet vetületekkel

A barlang poligonja a környező tereppel – alaprajz

KUTATÁSI JELENTÉS
A **BABOT-KÚTI 3. SZÁMÚ INAKTÍV FORRÁSBARLANG (5440-13)**
2025. ÉVI KUTATÁSÁRÓL

Készítette: Nagy Gergely

ÖSSZEFOGLALÁS

Barlang neve: Babot-kúti 3. számú inaktív forrásbarlang

Kataszteri száma: 5440-13

A kutatási engedély jogosultja: Nagy Gergely

Kutatási engedély kibocsátója: Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság

Kutatási engedély száma: ANPI/1149-1/2025

Kutatási engedély lejárata: 2027. december 31.

Jelentés időszaka: 2025. augusztus 21. – 2025. december 31.

Kutatásvezető: Nagy Gergely

Kutatásvezető-helyettes: –

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatás megkezdésekor (a jelentési időszakra vonatkoztatva): 7,6 m / 5,8 m

A kutatás során talált új barlangszakaszok hossza, vertikális kiterjedése:

0 m / 0 m

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatási jelentési időszak végén:

7,6 m / 5,8 m

A jelentés lezárásának időpontja: 2025. december 31.

A jelentést összeállította: Nagy Gergely

A KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG

A barlangot a tárgyévben két alkalommal kerestük föl kutatási céllal.

Megállapítottuk, hogy a barlangot lényegileg alkotó hasadék több helyen kapcsolatban van a felszínnel. A barlang egyetlen járható (igen-igen szűken járható) bejárata egy oldalirányú – szépen oldott, ovális keresztmetszetű – járat, a hasadék DNy-i vége azonban nem csak a terepszinten, hanem a sziklák tetején is a felszínre nyílik. Az alsó kapcsolat néhány cm szélességű csupán, de a felső szélesebb, bár az is járhatatlan méretű (noha a keresztmetszete eléggé változó).

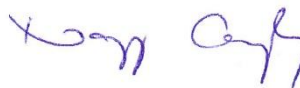
A hasadék felső bejáratát részben laza törmelék tölti ki, amelyet megbontottunk, s így vizuális és akusztikai kapcsolat jött létre a barlang belső terével, átközlekedni azonban a hasadék szűk mivolta miatt ezen a helyen sem lehet.

Az előzetes bejárásokon érzett – vagy érezni vélt – huzatot azonban sajnos a kutató alkalmainkon sem a felszínről, sem a barlangban nem tapasztaltunk. Minden bizonnyal nincs is huzat, azaz közvetlen légterés összefüggés a belsőbb járatokkal. Ez a megállapítás kedvünket szegte.

A barlang főhasadékának felső részéről lehetne a bontást sziklavéséssel folytatni, majd az így létrehozott könnyebb megközelítés által a barlang végpontján bontani. A barlang jelenlegi bejáratát – mely igen szép formát mutat – barlangvédelmi szempontokból nem gondoljuk jó opciónak szétvétni. A feltételezhető igen nagy munka és a huzat hiánya miatt azonban úgy döntöttünk, hogy a kutatást ebben a barlangban nem folytatjuk, a kutatási engedélyt visszaadjuk. A Babot-kúthoz tartozó – feltételezett – észak-déli irányultságú rendszer kutatását a jövőben más objektumokban próbálnánk meg folytatni, ha ehhez az engedélyt a vagyonkezelőtől megkapjuk.

A barlang kiterjedése nem változott.

Budajenő, 2026.02.14.

Nagy Gergely
Kutatásvezető

Fotók

A barlang szűk bejárata.

A barlang fő hasadékanak a felszínre vezető alsó, ember számára járhatatlanul szűk nyílása.